١٧

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران
شماره ثبت کتاب
۲۰۸۶۹
کتاب
مؤلف
مترجم
شمارهٔ قفسه

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
خطی
۱۷۵۳۱

[illegible] اثر ... [illegible]
[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible]

اول [illegible] **دوم** [illegible] **سوم** [illegible] **چهارم** [illegible] **پنجم** [illegible] **ششم** [illegible] **هفتم** [illegible] **هشتم** [illegible] **نهم** [illegible] **دهم** [illegible] **یازدهم** [illegible] **دوازدهم** [illegible] **سیزدهم** [illegible]

تم

در فضائل امير المؤمنين علي بن ابي طالب عليه الصلوة والسلام
من كتاب جامع الاخبار

روى عن سعيد بن جبير باسناد صحيح عن ابن عباس قال قال رسول الله صلعم ولاية علي بن ابي طالب ولاية الله وحبه عبادة الله واتباعه فريضة الله واولياؤه اولياء الله واعداؤه اعداء الله وحربه حرب الله وسلمه سلم الله عز وجل. روى عن الصادق عم عن ابيه عن آبائه عليهم السلام قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله اتاني جبرئيل من قبل ربي جل جلاله فقال يا محمد ان الله عز وجل يقرئك السلام ويقول لك بشر اخاك عليا باني لا اعذب من تولاه ولا ارحم من عاداه. وروى باسناد صحيح الى جابر بن عبد الله الانصاري انه قال لقد سمعت رسول الله صلعم قال في علي خصالا لو كانت واحدة منها في جميع الناس لاكتفوا بها فضلا قوله صلعم علي مني بمنزلة هارون من موسى وقوله صلعم علي مني وانا منه وقوله صلعم من كنت مولاه فعلي مولاه وقوله صلعم علي مني كنفسي طاعته طاعتي ومعصيته معصيتي وقوله صلعم حرب علي حرب الله وسلم علي سلم الله وقوله صلعم ولي علي ولي الله وعدو علي عدو الله وقوله صلعم علي حجة الله وخليفته على عباده وقوله صلعم حب علي ايمان وبغضه كفر وقوله صلعم حزب علي حزب الله وحزب اعدائه حزب الشيطان وقوله صلعم علي مع الحق والحق معه لا يفترقان حتى يردا علي الحوض وقوله صلعم علي قسيم الجنة والنار وقوله صلعم من فارق عليا فقد فارقني ومن فارقني فقد فارق الله وقوله صلعم شيعة علي هم الفائزون يوم القيمة. حدثنا احمد الفقيه قال حدثنا عيسى بن محمد العلوي قال حدثنا ابو عوانة قال حدثنا محمد بن سليمان [illegible] قال حدثنا اسمعيل [illegible] عن [illegible] حذيفة بن اسيد الغفاري قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله يا حذيفة ان حجة الله عليكم بعدي علي بن ابي طالب عليه السلام الكفر به كفر بالله والشرك به شرك بالله والشك فيه شك في الله والالحاد فيه الحاد في الله والانكار له انكار لله والايمان به ايمان بالله لانه اخو رسول الله ووصيه وامام امته ومولاهم وهو حبل الله المتين والعروة

الوثقى التي لا انفصام لها وسيهلك فيه اثنان ولا ذنب له محب غال ومبغض قال يا حذيفة لا تفارقن عليا فتفارقني ولا تخالفن عليا فتخالفني ان عليا مني وانا منه من اسخطه فقد اسخطني ومن ارضاه فقد ارضاني. حدثنا احمد بن [illegible] القطان قال حدثنا عبد الرحمن بن محمد الحسني قال حدثني عبد الله بن يحيى الاهوازي قال حدثني ابو الحسن علي بن عمرو قال حدثنا الحسن بن محمد بن جمهور قال حدثني علي بن بلال عن علي بن موسى بن جعفر عن جعفر بن محمد عن محمد بن علي عن علي بن الحسين عن الحسين بن علي عن علي بن ابي طالب عليهم السلام عن النبي صلعم عن جبرئيل عن ميكائيل عن اسرافيل عليهم السلام عن اللوح عن القلم قال يقول الله تبارك وتعالى ولاية علي بن ابي طالب حصني فمن دخل حصني امن من ناري. حدثنا علي بن احمد بن عبد الله بن احمد بن ابي عبد الله البرقي عن ابيه عن جده احمد بن ابي عبد الله عن ابيه عن محمد بن خالد عن غياث بن ابراهيم عن ثابت بن دينار عن سعيد بن طريف عن سعيد بن جبير عن ابن عباس قال قال رسول الله صلعم لعلي بن ابي طالب عم يا علي انا مدينة العلم وانت بابها ولن تؤتى المدينة الا من قبل الباب وكذب من زعم انه يحبني ويبغضك لانك مني وانا منك لحمك من لحمي ودمك من دمي وروحك من روحي وسريرتك من سريرتي وعلانيتك من علانيتي وانت امام امتي وخليفتي عليها بعدي سعد من اطاعك وشقي من عصاك وربح من تولاك وخسر من عاداك وفاز من لزمك وهلك من فارقك ومثلك ومثل الائمة من ولدك بعدي مثل سفينة نوح من ركبها نجى ومن تخلف عنها غرق ومثلكم مثل النجوم كلما غاب نجم طلع نجم الى يوم القيمة. قال رسول الله صلعم حق علي على هذه الامة كحق الوالد على ولده. وقال صلعم من احب عليا وتولاه اكرمه الله [illegible]. وقال صلعم من احب عليا كان [illegible]. وقال صلعم من احب عليا فقد اهتدى ومن ابغضه فقد اعتدى. وقال يا علي من احبك فقد احبني ومن احبني فقد احب الله ومن ابغضك فقد ابغضني ومن ابغضني فقد ابغض الله فعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين. وقال صلعم لو وزن ايمان علي بايمان اهل الارض لرجح ايمان علي. حدثنا محمد بن ابراهيم بن اسحق رحمه الله قال حدثنا عبد العزيز

بن يحيى الجلودي قال حدثنا محمد بن زكريا الجوهري عن محمد بن عمارة عن ابيه عن الصادق جعفر بن محمد عليهما السلام قال قال رسول الله صلعم ان الله تبارك وتعالى جعل لاخي علي بن ابي طالب فضائل لا تحصى كثرة فمن ذكر فضيلة من فضائله مقرا بها غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر ولو وافى القيمة بذنوب الثقلين ومن كتب فضيلة من فضائل علي بن ابي طالب عم لم تزل الملائكة تستغفر له ما بقي لتلك الكتابة رسم ومن استمع الى فضيلة من فضائله غفر الله له الذنوب التي اكتسبها بالاستماع ومن نظر الى كتابة في فضائله غفر الله له الذنوب التي اكتسبها بالنظر ثم قال صلعم النظر الى وجه علي بن ابي طالب عبادة ولا يقبل ايمان عبد الا بولايته والبراءة من اعدائه.

في فضائل الائمة الاثني عشر عليهم السلام. روى محمد بن عبد الله الكوفي عن موسى بن عمران النخعي عن عمه الحسين بن يزيد عن الحسن بن ابي حمزة عن ابيه عن يحيى بن ابي القاسم عن الصادق جعفر بن محمد عن ابيه عن جده عليهم السلام قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله الائمة من بعدي اثنا عشر اولهم علي بن ابي طالب وآخرهم القائم هم خلفائي واوصيائي واوليائي وحجج الله على امتي بعدي المقر بهم مؤمن والمنكر لهم كافر. وقال رسول الله صلعم الائمة من بعدي اثنا عشر اولهم علي واوسطهم علي وثامنهم علي وعاشرهم علي وآخرهم مهدي عليهم السلام. وقال صلعم للحسين بن علي عليهما السلام انت امام ابن امام اخو امام ابو ائمة تسعة تاسعهم قائمهم.

في فضل شيعة علي عليه السلام. روى عن انس بن مالك قال قال رسول الله صلعم ان الله تبارك وتعالى يبعث يوم القيمة قوما [illegible] من يمين العرش [illegible] بمنزلة الانبياء وليسوا بانبياء وبمنزلة الشهداء وليسوا بشهداء فقام ابو بكر فقال انا منهم يا نبي الله فقال لا فقام عمر فقال انا منهم فقال لا ثم وضع يده على [illegible] علي عليه السلام وقال هذا وشيعته. وروى عن زيد بن [illegible] انه خرج امير المؤمنين عليه السلام من باب المسجد بالكوفة فتلقته كركبة من الناس فقالوا السلام عليكم يا امير المؤمنين فلما رآهم قال ما لي لا ارى سيماء الشيعة فقالوا وما سيماء الشيعة فقال خمص البطون من الطوى يبس الشفاه من الظمأ عمش العيون من البكاء [illegible] ظهورهم من الركوع [illegible]

وقال رسول الله صلى الله عليه وآله يا علي بشر شيعتك [illegible]

[illegible] فرج الفقر عن [illegible]

[illegible] عن سعد [illegible] قال سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول

[illegible] روى ان رسول الله

[illegible] مسرورا [illegible] يا محمد ان الله [illegible]

[illegible] شيعة علي [illegible] فقد غفرت لشيعة علي ومحبيه ذنوبهم جميعا [illegible]

[illegible] من ادخل السرور على مؤمن فقد ادخل السرور على رسول الله ومن ادخل السرور على رسول الله فقد ادخل السرور على الله [illegible]

[illegible] من كفارة الذنوب [illegible]

[illegible] قال رسول الله صلى الله عليه وآله [illegible] بيت المعمور [illegible]

[illegible] في فضيلة التزويج وقال رسول الله صلى الله عليه وآله من تزوج فقد احرز نصف دينه فليتق الله في النصف الباقي وقال صلى الله عليه وآله تزوجوا الولود [illegible] وقال صلى الله عليه وآله المتزوج النائم افضل عند الله من الصائم القائم العزب

وقال صلى الله عليه وآله تزوجوا فان فيه صلاح البيت وقال صلى الله عليه وآله يفتح ابواب السماء بالرحمة في اربعة مواضع عند نزول المطر وعند نظر الولد في وجه الوالدين وعند فتح باب الكعبة وعند النكاح وقال صلى الله عليه وآله [illegible] تزوج فان التزويج بركة [illegible] قال رسول الله صلى الله عليه وآله لا تزوج [illegible] ولا [illegible] ولا شهبرة ولا لهبرة ولا نهبرة ولا هيدرة ولا لفوت [illegible]

في بيان الاوقات المكروهة للجماع يا علي لا تجامع امرأتك في اول الشهر ووسطه وآخره فان الجنون والجذام والخبل يسرع اليها والى ولدها يا علي لا تجامع امرأتك بعد الظهر فانه ان قضي بينكما ولد يكون [illegible] يا علي اذا كنتما جنبا فلا تقرآ القرآن فاني اخاف ان تنزل عليكما نار من السماء فتحرقكما يا علي لا تجامع امرأتك الا ومعك خرقة ومع امرأتك خرقة [illegible] فتقع الشهوة على الشهوة [illegible] العداوة [illegible] حتى الطلاق يا علي لا تجامع امرأتك من قيام فانه ان قضي بينكما ولد يخاف ان يكون بوالا في الفراش يا علي لا تجامع امرأتك في ليلة الفطر فانه ان قضي بينكما ولد [illegible] كبر السن يا علي لا تجامع امرأتك بشهوة امرأة غيرك فانه ان قضي بينكما ولد يكون [illegible] يا علي لا تجامع امرأتك [illegible] فانه ان قضي بينكما ولد لا يزال في بؤس [illegible] لا تجامع امرأتك بين الاذان والاقامة فانه ان قضي بينكما ولد يكون حريصا على اهراق الدماء يا علي اذا حملت امرأتك فلا تجامعها الا وانت على وضوء فانه ان قضي [illegible] يكون [illegible] يا علي لا تجامع امرأتك في النصف من شعبان فانه ان قضي [illegible] يا علي لا تجامع [illegible] في ليلة الاثنين فانه ان قضي [illegible]

يكون [illegible] يا علي [illegible] فانه ان قضي ولد يكون [illegible] يا علي اذا جامعتها في ليلة الثلاثاء فان قضي ولد يكون شهيدا [illegible] ويرزق الله الشهادة [illegible] ويكون طيب النكهة رحيم القلب سخي اليد [illegible] ان جامعتها في ليلة الخميس فقضي ولد يكون حاكما [illegible] وان جامعتها يوم الخميس عند الزوال فان قضي ولد لا يقربه الشيطان [illegible] ورزقه الله سلامة الدنيا والآخرة وان جامعتها ليلة الجمعة فانه ان قضي ولد يكون [illegible] وان جامعتها في ليلة الجمعة بعد العشاء [illegible] فان قضي ولد يرجى ان يكون من الابدال ان شاء الله تعالى يا علي لا تجامع [illegible] اول ساعة من الليل فانه ان قضي ولد يكون [illegible] يا علي احفظ وصيتي كما حفظتها عن جبرئيل

روي ان رسول الله صلى الله عليه وآله [illegible] مسرورا [illegible] فقد غفرت لشيعة علي ومحبيه ذنوبهم جميعا

[illegible]

باب [illegible] صلى الله عليه [illegible]

[illegible]

وهو الذي خلق من الماء بشرا فجعله نسبا وصهرا [illegible]

[illegible]

[illegible]

چهارم [illegible]

اول [illegible]

جواب [illegible]

دوم [illegible]

جواب [illegible]

[illegible]

[illegible]

اولی [illegible]

دوم [illegible]

سوم [illegible]

[illegible]

جواب [illegible]

سوم [illegible]

جواب [illegible]

چهارم [illegible]

پنجم [illegible]

جواب [illegible]

ششم [illegible]

جواب [illegible]

هفتم [illegible]

هشتم [illegible]

جواب [illegible]

نهم [illegible]

برادر یا دختر [illegible] حرام است چنانکه از نسبی یا در رضاعی بر زن [illegible] نسبی یا رضاعی هم قول
حرمت است و در اینجا هیچ یک از اینها نیست **دهم** اگر شیر دهد زن فرزند برادر شوهر
یا فرزند خواهر شوهر را [illegible] خلاف نیست زیرا که زن بمنزله زن برادر شوهر
میشود و آن حرام نیست و همچنین اگر شیر دهد فرزند خواهر شوهر را اگرچه زن [illegible] شوهر
میشود و خواهر شوهر بر شوهر حرام است اما خواهر نیست نه بجهت نسب و نه رضاع و [illegible]
نیست **یازدهم** اگر زن شیر دهد فرزند فرزند شوهر را اگر فرزند پسر شوهر باشد زن
بمنزله زن پسر میشود و اگر فرزند دختر باشد زن بمنزله دختر شوهر میشود و هر دو بر شوهر حرامند
پس زن حرام میشود **جواب** آنست که دختر نسبی و رضاعی حرام است و زن پسر نسبی
حرام است و در زن پسر رضاعی خلاف است و در اینجا هیچ یک نیست و منزله اینها [illegible]
مگر قیاس **دوازدهم** اگر زنی شیر دهد عم شوهر خود را یا عمه شوهرش را یا خال شوهرش
یا خاله شوهرش را پس زن بمنزله مادر اینها میشود و مادر عم و عمه جده پدری است و مادر خال
و خاله جده مادری است یا زن جد مادری و جده بر فرزند حرام است **جواب** اگر اینها بر
فرزندان حرام است و در اینجا زن بمنزله جده شده است نظر بشوهر نه زن جد است بر رضاع
و نسب و نه شوهر فرزند او است بر رضاع یا نسب و منزله هست و نه جهته باشد **سیزدهم**
اگر کسی دو زن داشته باشد و یکی از این دو زن فرزند زن دیگر را شیر دهد گفته اند بعضی که هر دو
زن بر خانه شوهر حرام میشوند اگر شیر داده است بمنزله دختر او و پس شوهر میشود و آن
زن دیگر [illegible] فرزند شوهر میشود و هر دو حرامند **جواب** آنست که در اینجا حرمت ثابت است
بر رضاع و در اینجا هیچ یک از این دو نیست و منزله در حکم قدم است **چهاردهم** هرگاه دو زن
صغیره داشته باشد و هر دو شیر [illegible] پانزده شیر [illegible]
هر یک [illegible] شوهر [illegible] بنا بر قول بعضی از
اصحاب و عقد هر دو باطل میشود [illegible]
[illegible]
[illegible]
و همچنین اگر دو زن داشته باشد [illegible] رضاعی [illegible]
[illegible]
خواهر بود **پانزدهم** اگر دو زن داشته باشد و یکی از این دو زن شیر داده [illegible]
باشد [illegible] دیگر [illegible] دیگری دختر برادر [illegible]

خاله

خاله خواهر بوده و دیگری دختر خواهر رضاعی در اینجا نیز خلاف است و مشهور آنست که جمع نمیتوان کرد
عمه و دختر برادر [illegible] دختر خواهر رضاعی بنا بر روایت صحیح مگر باذن عمه و خاله پس اگر
عمه و خاله راضی باشند که با دختر برادر رضاعی و دختر خواهر رضاعی جمع باشند هر دو عقد صحیح است
[illegible] و اگر راضی نباشند پس اگر اول دختر برادر یا دختر خواهر را خواسته باشد
[illegible] عمه و خاله [illegible] عقد داشته باشد که رضاع متحقق شده است
عقد صحیح است [illegible] عقد نیست و اگر اول عمه و خاله رضاعی را خواسته باشد
و بعد از آن دختر برادر و خواهر را [illegible] و خاله مشهور آن است که عقد دختر برادر [illegible]
[illegible] صحیح است و اگر [illegible] باشند که رضاع واقع شده است
از عقد [illegible] عقد [illegible] صحیح است [illegible]
برادر و خواهر باطل میشود **شانزدهم** اگر زن صغیره [illegible] شوهر یا خواهر شوهر یا زن
شوهر [illegible] این زن صغیره را شیر دهد پانزده شیر کامل [illegible]
[illegible]
[illegible] شوهر میشود و در این صورت [illegible] حرام میشود
[illegible]
[illegible] رضاع متحقق شده [illegible]
[illegible]
[illegible]
هر دو حرام میشوند بر شوهر [illegible]
حرام میشود بر شوهر [illegible] **هفدهم**
هرگاه کسی [illegible] حرام میشود [illegible]
مادر آن پسر [illegible] و همچنین حرام میشود
[illegible] رضاعی [illegible] رضاعی [illegible] مشهور [illegible]
[illegible] **هجدهم** هرگاه شخصی [illegible]
[illegible] باجماع اصحاب و همچنین [illegible]
[illegible] فرزندان رضاعی [illegible]
[illegible] مشهور [illegible] و همچنین [illegible]
رضاعی [illegible] رضاعی [illegible] مشهور [illegible]
برادر رضاعی [illegible] رضاعی [illegible] مشهور [illegible]

برادر [illegible] **نوزدهم** هرگاه رضاع متحقق شود برادر
رضاعی حرام میشود [illegible] شیر داده باشد [illegible]
نسبی [illegible] و همچنین [illegible]
[illegible] برادران و خواهران [illegible] حرام میشود [illegible]
محرم میشود و [illegible] محارم نسبی
حرام است [illegible] اجماع [illegible]
[illegible] محارم نسبی [illegible] رضاعی [illegible]
بیستم [illegible] رضاع [illegible] نفقه [illegible] رضاعی و لایت [illegible]
فرزند رضاعی [illegible] قصاص [illegible]
[illegible] نسبی نیست [illegible] فرزند [illegible]
و همچنین [illegible]
[illegible] **بیست و یکم** [illegible]
[illegible]
[illegible] مشهور و همچنین [illegible] رضاعی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اجماع [illegible]
[illegible] رضاعی [illegible]
[illegible]
بیست و دوم هرگاه کسی فرزندان [illegible] شیر داده باشد [illegible]
[illegible] **بیست و سوم** اگر مالک شود شخصی [illegible] رضاعی خود را یا پسر [illegible]
[illegible] رضاعی [illegible] رضاعی [illegible]
[illegible] **بیست و چهارم** [illegible]
[illegible] چون [illegible]
[illegible] فرزندان [illegible]
[illegible] شیر [illegible]
[illegible] شیر [illegible]
[illegible] شخصی [illegible]

و فرزند

و فرزند او را [illegible] شیر داده [illegible] اگر [illegible] شیر داده [illegible]
[illegible] این هر دو [illegible] خواهر [illegible]
[illegible] خواهر [illegible] برادر [illegible]
[illegible] عقد واقع [illegible]
[illegible] و لیکن [illegible]
[illegible] حضرت سید المرسلین [illegible] صلوات الله علیهم
اجمعین [illegible]
شیر [illegible] حرمت [illegible]
[illegible] پانزده [illegible]
[illegible] پانزده شیر [illegible]
[illegible] احادیث متواتره از طرق خاصه و عامه وارد است [illegible]
[illegible] احادیث [illegible] حرمت [illegible]
[illegible] حرمت [illegible]
[illegible] پانزده شیر [illegible] حدیث [illegible]
[illegible] پانزده شیر سبب حرمت نمیشود و حدیث [illegible] پانزده
[illegible] اصحاب [illegible]
[illegible] علی بن بابویه [illegible]
[illegible] علی بن موسی الرضا علیه السلام است [illegible]
[illegible]
[illegible] پانزده [illegible]
[illegible] صحیح است [illegible]
[illegible] صحیح است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] پانزده [illegible] رضاع [illegible]

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین

الحمد لله الذی [illegible]

[illegible]

که با آن وضو یا غسل ساخته است با غنائی که با آن تیمم کرده است عصبی بوده است و از [illegible]
شود قضا ندارد و صحیح است در این مسئله [illegible] رسیده و اگر فراموش کرده [illegible]
[illegible]

[illegible]

۱۴

[illegible]

سیم حصه خریدم
سیزده منصب
۴ ربیع

۱۵

انجو وررلر جز بورلر ... کناره

خرج لنه

ایکی عدد

وجه لاحظ ... تذکره

اعشر

۲ عدد

۲ علفه

حالر ... ازبرلر ... داده ایم

... پاره لنه ...

ازبرلر ... باج ... کرده

... نامعلوم ...

یک عدد

... باطر ...

ا عدد

التاریخ المولود

... ۱۳۲۲

... باج ...

... نامعلوم ...

... ۱۳۲۲ ...

... کرده ایم ...

بازده ...

چهار ...

... ازبرلر ...

... سلطان ...

۲ عدد

۱ عدد

... ۱۳۲ ...

... ۱۷

پول دست زده دست بند مرجان

دو عدد

رباک قدیم

یک عدد

رباک قدیم [illegible]

انگوشتر نقره

یک عدد

دست بند کهربا [illegible]

۳ عدد

ده شاهی

النگو [illegible]

یک حلقه

[illegible]

[illegible] عدد دادیم جوراب [illegible]

۲ درم [illegible] بالا [illegible]

درهم نقد برداشتیم

[illegible]

درهم نقد [illegible]

ده شاهی [illegible] ۲ عدد

[illegible] ۲ عدد

درهم نقد برداشتیم

[illegible] زر [illegible]

طالقان برده بتاریخ پنجم ذیقعده الحرام

قال الحسن [illegible]

[illegible]

درهم نقد برداشتیم

[illegible]

۱۸

[illegible]

ابروتن [illegible]

[illegible]

[illegible]

سوال [illegible] جواب [illegible]

سوال [illegible] جواب [illegible]

اجزای معجون فلاسفه از روی نسخه

فلفل	دار فلفل	زنجبیل	دارچین	پست جیله	آلو مغز	شیطرج هندی
۱۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم
زرنباد موج	بیخ بابونه	نارجیل	مغز جلغوزه	خفیفه شب	تخم بابونه	
۳۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم	۱۰ درم	۳۰ درم	
مویز منقی	جوزبوا	بهمنین	خولنجان	تودرین	بهمن [illegible]	
۲۰ درم	۱۰ درم	۶ درم	۳۰ درم	۳۰ درم	۳۰ درم	

لطیفه که بجهت [illegible] نافع [illegible] است

صمغ عربی	تخم انگور	حب الآس	سماق [illegible]
۴ مثقال	۳ مثقال	۲ مثقال	۲ مثقال

مجموع ادویه را در میان هاون کوبیده و از پارچه نازک گذرانیده و بر بالای آتش [illegible]
داده [illegible] بجهت [illegible] خورده و از [illegible] عرق [illegible]
[illegible]
[illegible] روز [illegible] که [illegible] رفع خواهد شد و از مجربات است

[illegible]

[illegible]

لطیفه در خواص [illegible] است که چون [illegible] باشد و [illegible] لطاف [illegible] نموده [illegible]
و عمل [illegible] احتیاط [illegible] کنند [illegible] شفا [illegible] مجربست لطیفه [illegible]
[illegible] مجربست و مؤلف
[illegible] لطیفه مؤلف
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] از وی آید

کار کس درست کردم در روز سه‌شنبه
نیت
شوال چهار پوشیدم [illegible] هفت ستم ماه محرم
۲۵ روز الحرام
از بهار گذشته

[illegible]

[illegible]

جمعه غره [illegible]

ذیحجه الحرام

[illegible] محرم الحرام

٢	٤	٦	٨
٣	٤	٢	١
٢	١	٨	٦
٨	٦	٤	٢

چارم محرم الحرام

کتابت تمام شد

[illegible]

٨	٦	٤	٢
٣	٤	٦	١
٦	٨	٢	٤
٥	٣	٨	٤

[illegible]

روز چهارشنبه

نقایع زمینها که آب در آن جمع شده باشد و بفارسی مرداب نامند [illegible] هر چه دوده [illegible]
استعمال نمایند [illegible] که [illegible] در ساق اشجار [illegible] شود [illegible] اسم فارسی تریاق است
[illegible] باشد [illegible] مخصوص این اسمست [illegible]
نامند [illegible] آنچه از نباتات در غلاف باشد و در قشر باشد مثل [illegible]
[illegible] نخستین میوه که برسد [illegible] آب دهن
بفتح اول سرگین [illegible] شتر جوان [illegible] یعنی چهره است و مراد ازو
[illegible]

مبحث ثانی در ذکر صفات ادویه مفرده و اغذیه مفرده و مرکبه [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

آماس پرده که در نواحی پهلوست نزدیک سینه

یعنی طپیدن دل و آن حرکت اختلاجی بود که سبب دفع موذی عارض قلب شود که

بغش مشهورست و آن حالتی بود که جمیع حواس از آن معطل باشد [illegible]

[illegible] آماس پستان [illegible] حرکتی باشد که از معده حادث شود برای دفع

چیزی که زده باشد حرکتی باشد لیکن چیزی دفع شود [illegible] تقاضای دفع

[illegible] آن باشد که معده در غذا تصرف نکند و هضم نگرداند [illegible]

[illegible] در معده بماند و هضم نشود و فاسد گردد و مواد فاسده بقی و اسهال دفع شود

عبارت از بسیاری میل بغذا و هضم سیری است [illegible]

با تنفر معده از طعام [illegible] مقدمهٔ استسقا [illegible]

[illegible] وجعی باشد که در امعا حادث شود و شکم می پیچد [illegible]

[illegible] اسهال معدی باشد [illegible] اسهال

نوعی از قولنج است [illegible]

[illegible] رحیر [illegible]

[illegible] عبارت از [illegible]

[illegible] آمدن بول [illegible] سوزش بول [illegible]

[illegible] بسته شدن حیض است [illegible]

[illegible] کج شدن پشت است

عبارت است که عروق ساق را عارض شود و قدم فراخ گردد [illegible]

[illegible] دردیست که از مفصل [illegible]

[illegible] دردیست که در مفصل [illegible]

[illegible] آماس [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

رطوبت غلیظی است که در ظاهر و باطن پلک بالا [illegible]

[illegible] در شکل و سختی پدید آید

[illegible] که بر رستنگاه موی مژه افتد

[illegible] و آنرا سنگین گرداند

یعنی کج برآمدن مژه و یا مژهٔ زیادتی

[illegible] چشم [illegible] یعنی نقصان [illegible] قوت بینائی

[illegible] والوان مختلف [illegible] احساس کند

[illegible] کج شدن چشم [illegible] شبکوری

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] سوزش چشم [illegible]

آماس کوچکی است [illegible]

[illegible] باد غلیظ است [illegible]

حرکت چشم [illegible] باطل شدن [illegible]

[illegible] بینی [illegible] گوشت زاید بود که در [illegible]

[illegible] بینی [illegible] خشکی بینی [illegible] زخم بینی

عبارت از فضلاتیست که از دماغ فرود آید اگر [illegible]

زکام گویند و اگر بحلق و سینه فرود آید نزله [illegible] یعنی جوشش دهان

[illegible] دهان [illegible] کند شدن دندان [illegible] سست شدن

گوشت بیخ دندان [illegible] خون بن دندان [illegible] خورده شدن گوشت

بیخ دندان [illegible] یعنی گرانی زبان [illegible] ترکیدن زبان

خشکی زبان [illegible] آماس [illegible] بالای حلق [illegible]

[illegible] یعنی سست شدن [illegible] دهان [illegible] درد گلو

آن مرضی باشد که مانع تنفس و بلع باشد [illegible]

[illegible] ظاهر شدن خون [illegible]

[illegible] آماس مجرای طعام از حلق بمعده [illegible]

[illegible] مایل [illegible]

[illegible] یعنی [illegible] گرانی گوش

آواز گوش [illegible] تنگی نفس [illegible] مرضی بود که چون حرکت [illegible]

[illegible] کشیدن نفس [illegible]

[illegible] جراحتی بود که در شش حادث شود

[illegible]

[illegible]

ضابطه در معرفت حیات و ممات چون خواهی بدانی که بیمار [illegible] نام او را بحساب ابجد
بشمار و از ایام هفته نیز آن روز را که بیمار در آن روز بیمار شده است عدد آن روز را بحساب ابجد
شمرده بر عدد اسم بیمار بیفزاید و جمله را سی سی طرح کند و باقی از طرح آنچه بماند در حساب جدول
حیات و ممات غایب را نیز [illegible] توان [illegible] و در حیات اگر عدد روز بیمار را نیز [illegible]
[illegible] اگر ۱ و ۳ و [illegible] و ۱۳ و ۱۶ و ۱۹ و ۲۳ و ۲۸ باشد بیمار بهبود و غایب زود [illegible]
باید و اگر ۵ و ۱۵ و ۹ و ۲۳ و ۲۹ باشد بیمار البته در آن مرض بمیرد و غایب بسلامت [illegible]
[illegible] و اگر عدد ۴ و ۸ و ۱۰ و ۱۲ و ۱۸ و ۲۱ و ۲۵ و ۲۶ و ۳۰ باشد بیمار
بطول انجامد و بصدق و توبه و استغفار بیمار بهبود و غایب [illegible]

لوح حیات

۱	۲	۳	۱۳	۳
[illegible]	[illegible]	۲۲	۱۶	۲۰
۳	[illegible]	۳	۲۳	۱۹

لوح ممات

۴	۵	۶	۸	۱۲
۱۴	۱۸	۹	۲۵	۲۴
۱۵	۲۱	۲۷	۲۹	۳۰

[illegible]

شعر

الیس [illegible] الا [illegible]

[illegible]

ذنوبی مثل اعداد الرمال
فهب لی توبة یا ذا الجلال
فعمری کل یوم فی انتقاص
وذنبی زاید کیف احتمالی
[illegible]
[illegible]

این مجموعه متعلق است باین فقیر میرزا جهانگیر خان [illegible]
ملقب برئیس الحکماء

[illegible]

هذه كلمات كاللؤلؤ والمرجان من مولانا ومولى الكونين ووصي رسول رب العالمين امير المؤمنين علي بن ابي طالب صلوات الله وسلامه عليه

قال عليه السلام اذا اقتدرت على عدوك فاجعل العفو عنه شكرا للقدرة عليه وقال عليه السلام اعجز الناس من عجز عن اكتساب الاخوان واعجز منه من ضيع من ظفر به منهم قال عليه السلام من كفارات الذنوب العظام اغاثة الملهوف والتنفيس عن المكروب قال عليه السلام ما اضمر احد شيئا الا ظهر في فلتات لسانه وصفحات وجهه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

قوی‌تر از شیر بستانی جهت و تازه بستانی [illegible] گرم [illegible] و کثیر الغذا

تر از سایر شیرهای و سریع الانحدار و مسکن حرارت و تشنگی و معرق و ملین

[illegible]

جوزبوا [illegible]

[illegible]

[illegible]

... [illegible] نافع است **بطیخ هندی** بفارسی هندوانه [illegible]

دافع ... [illegible] ... صفرا ... و تشنگی [illegible]

[illegible]

بقلة الحمقا [illegible]

[illegible]

بلوط بلغت طبرستانی [illegible] و بفارسی بلوط گویند [illegible]

[illegible] درخت فندق و آن ثمره بلوط است [illegible]

[illegible]

بقس [illegible]

[illegible]

بلیوس [illegible]

[illegible]

[illegible]

جلنار [illegible]

[illegible]

51

52

جلد پوست حیوانات است و بست گوشت سرد و خشک [illegible]

[illegible]

جنطیانا [illegible]

[illegible]

جند [illegible]

[illegible]

چوب چینی [illegible]

[illegible]

حجر [illegible]

[illegible]

حجر القمر [illegible]

[illegible]

حجر [illegible] [illegible]

[illegible]

حجر الکوک [illegible]

[illegible]

حجر الملح [illegible]

[illegible]

حجر الدیک [illegible]

[illegible]

حجر النار [illegible]

[illegible]

حجر المغناطیس [illegible]

نافع و چون ... آب ... حبس ...

روغن کنجد ... ضیق النفس ...

ضیق النفس و سعال ... یک رطل ... آب ...

[illegible]

جهت رفع ... مجرب ...

[illegible]

... صاحب ...

آن علت کرده ... مجرب است و چون ...

نمایند جهت رفع ضیق النفس ... و چون ...

[illegible]

جهت ضعف ... مطبوخ او جهت ...

... مطبوخ او با آب ... روغن کنجد ... جهت رفع ...

[illegible]

حَرُّ الْبَقَر ...

[illegible]

الآذان ...

حَبُّ النِّیل ...

[illegible]

حماماً ...

[illegible]

خَشْخاش ...

[illegible]

حرمل ...

[illegible]

حب ...

[illegible]

علتش [illegible] و جهت [illegible] و مسهل [illegible] و [illegible]
ترشی [illegible] است [illegible] قاطع تشنگی و تسکین حرارت و التهاب معده و جهت
اسهال صفراوی [illegible] و [illegible] و تقویت جگر و خفقان صفراوی و رفع
و منع قبول مواد [illegible] جهت [illegible] و [illegible]
خشک کرده باشند [illegible] و جهت خناق و ورم [illegible] و قطع الدم و [illegible]
و سقوط [illegible] و [illegible] و طلای او با آب [illegible] و [illegible] و جهت
[illegible] جسم نافع [illegible]
و حقنهٔ او جهت قرحهٔ امعا و سیلان رطوبات جسم [illegible]
اخلاط [illegible] و [illegible]
[illegible]
و مفرح [illegible] و مصلحش [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **حضض** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] در دوم خشک [illegible]
ومبرد

ومبرد و [illegible] و [illegible] و قطع سیلان [illegible]
و عرق [illegible] و [illegible] الدم [illegible] و [illegible]
[illegible] و حرارت [illegible] و التهاب و تشنج و حقنهٔ او جهت اسهال [illegible]
[illegible] و جهت ورم حلق و [illegible] و جهت تقویت [illegible]
[illegible] و جهت [illegible] مفید [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **حلزون** [illegible] حیوان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

و با مر[illegible] کنند جهت التیام جراحات [illegible]
[illegible]
و [illegible] رطوبات [illegible]
رطوبات [illegible] و طلای [illegible]
جهت منع [illegible]
[illegible]
[illegible]
حمقا [illegible]
[illegible] کنند **حماض** [illegible]
[illegible]
[illegible]
و [illegible] نامند و [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] در دوم سرد و خشک و با قوت قابضه و [illegible] صفراوی و [illegible]
جهت رفع حرارت و [illegible] و [illegible] و یرقان و تقویت جگر و [illegible]
نافع و [illegible] و [illegible]
[illegible]
[illegible] و [illegible] در دوم خشک و قابض و جهت [illegible]
و خفقان حار و یرقان و التهاب و [illegible]
و صفراوی و [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
جمیعا

جمیعا نامند [illegible]
و [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] و خفقان و [illegible]
[illegible] **حماحم** [illegible]
[illegible]
[illegible] مختلف الالوان و [illegible]
مشهور است [illegible] در اول سرد و خشک و با قوت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
قابضه و [illegible]
حنظل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] خشک و [illegible]
[illegible]

و امتلای غلیظ و عرق النسا و ضعف اعصاب و نزلات مزمنه غلیظ و چشم و سینه و [illegible]
و درد [illegible] مزمنه و امراض بارده کرده و [illegible] نافع و مضر [illegible] معده و مصلح [illegible]
[illegible] سرد و صورت ضعف و کرب و در هوای [illegible] گرم [illegible] اسهال [illegible]
و مصلحش کثیرا و عسل [illegible] و مضر [illegible] کثیف و مصلحش [illegible] و قدر شربتش [illegible]
[illegible] و بهترین اصلاح او آن است که [illegible] بعد از عسل سرشته خشک نموده [illegible]
و مضر [illegible] سینه و [illegible] آن [illegible] و [illegible]
[illegible] سینه [illegible] و عرق النسا و نقرس [illegible] و [illegible]
و [illegible] و [illegible] و طلای [illegible] جهت عرق النسا و درد [illegible] و [illegible]
[illegible] جهت جذام و [illegible] جهت [illegible] چشم [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و [illegible] مو [illegible] و چون حنظل [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] روغن زنبق [illegible] در معده [illegible]
[illegible] جوش [illegible] حیدن [illegible] جهت [illegible] و [illegible]
[illegible] مفید [illegible] روغن زیتون [illegible] حنظل [illegible]
جهت درد گوش و مالیدن آن بر دندان جهت [illegible] دندان [illegible]
[illegible] جهت [illegible] یرقان و [illegible]
جهت سیاه کردن چشم ازرق بغایت مفید و جهت درد مقعده نافع و [illegible]
[illegible] و [illegible]
و [illegible] صحت [illegible] و [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و [illegible]
[illegible] جهت تحلیل [illegible] و قطع سیلان [illegible] مفید و [illegible]
[illegible] روغن [illegible] زیتون [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و [illegible] گوش و [illegible]
و درد دندان و [illegible] اقسام گرم و [illegible]

کاو

کاو [illegible] جهت [illegible] اقسام گرم و [illegible] جهت قولنج نافع است و [illegible]
[illegible] و [illegible] روغن [illegible] حنطه بفارسی گندم نامند و بهترین او [illegible]
[illegible] جنس سفید او است در اول گرم و در [illegible]
[illegible] در دوم [illegible] و بهترین غذاها [illegible] و کثیر الغذا و [illegible]
[illegible] سده [illegible] و [illegible] معده و مصلحش [illegible]
[illegible] و دیر هضم [illegible] و مصلحش [illegible] آب [illegible]
[illegible] گندم [illegible] قابض [illegible]
[illegible] و [illegible] روغن [illegible]
جهت [illegible] گندم [illegible] سینه و [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و [illegible] و آب و روغن زیتون
[illegible] و [illegible] مفید و چون [illegible] گندم [illegible]
[illegible] آن [illegible]
[illegible] گندم [illegible]
آن [illegible] گندم [illegible]
با موم و روغن [illegible] جیه بفارسی [illegible] و اقسام [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible] روغن زیتون [illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] روغن زیتون جهت [illegible]

و اکتحال [illegible] مقوی [illegible] و [illegible] روغن [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] جهت درد گوش و [illegible] سینه و [illegible] درد دندان و [illegible]
[illegible] و [illegible] نافع و [illegible]
[illegible] و [illegible] چشم [illegible]
جهت سینه [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] سینه [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
و [illegible] جهت [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] جبس [illegible] روغن [illegible]
[illegible] خبز بفارسی نان [illegible]
[illegible] گندم سفید [illegible]
و سبوس [illegible] و [illegible]
و نان گرم [illegible] و [illegible] معده و [illegible]
سرد و [illegible] و سریع الانحدار و خشک [illegible] هضم و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] معده [illegible] سریع الهضم [illegible]
و قلیل الغذا و [illegible] معده باشد نافع و [illegible]
در [illegible] و [illegible] و [illegible]

[illegible]

و عطش و [illegible] و کثیر الغذا و جهت اسهال [illegible]
[illegible] نان گندم [illegible] روغن [illegible]
از اقسام نانها است و [illegible] آن نان [illegible]
بطی الهضم و [illegible] و قلیل الغذا و قابض و [illegible]
[illegible] خاماسوقی [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
و [illegible] اخلاط غلیظه و [illegible]
[illegible] و [illegible]
و قطع [illegible] و [illegible]
با شراب [illegible] خبز الطابق
نان [illegible] رقیق است [illegible] سریع الانحدار [illegible]
[illegible] خبز الفرنی [illegible]
[illegible] خبز الملة
[illegible]
[illegible] خبز الحواری نام است [illegible] سبوس [illegible]
از [illegible] خبز السمید نام است [illegible] سبوس [illegible]
باشد کثیر الغذا و [illegible] سریع الانحدار [illegible]
[illegible] و [illegible] خبز الخشکار
که گندم [illegible] و سبوس [illegible] سریع الانحدار [illegible]
[illegible] و [illegible]

تازه است خبز الکعک نان میده دو آتشه است و بقسماط نامند [illegible]

[illegible] خبز الطابون نانی است که [illegible]

[illegible]

[illegible] خبز القطایف نان [illegible]

[illegible] خبازی

[illegible]

جب الحدید بفارسی [illegible]

[illegible]

خرنوب [illegible]

[illegible]

[illegible]

خرنوب نبطی [illegible]

[illegible]

خنثی [illegible]

[illegible]

خردل [illegible]

[illegible]

خبث [illegible]

[illegible]

61

62

و مؤلف تذکره گوید که مطبوخ او به تخصیص جهت [illegible] الفلاء و فضاد او در این باب [illegible]
و فطول او با سیر مرنج با روغن زیتون جهت درد گوش نافع است و چون با جند بیدستر و نبات در آن
طبخ نمایند طلای او جهت بواسیر و نزف الدم و شقاق مقعد بی عدیل است **ختمی**
بتشدید تا اسم فارسی مرکب است و آن گیاهی است که در بستان و مواضع سایه دار و
بیابان می روید برگش باریک و متفرق و در ازو گلش بنفش و خوش منظر مایل بزردی
و حیات و مقوی دماغ و سموم و لطیف و زیاد کننده عقل و فهم و نظافة او بورث
سرور و فرح و گلاب و بیخش او در کیف دست و شتیبن با عث محبت و در حفظ کردن طلاء او
نزفت و هند جهت درد سر و تحواب و رفع توحش و طلای ملطفا با موم در روغن جهت تیکو
رخف رو و مرحب قبول و در رفع بلغم [illegible] ناس
و بری و لثه [illegible] و بیرون او مرد و تر [illegible] و برگش درشت و طعم او تلخ و گلش مایل بسبزی
و شیر دار و بلندی و جلا و شی از بیاساق و شی دراساق زیاده بر روشتر و نیز او گرم است
و مدر حیض و گیاه او در اقوه دوم سرد و التهاب او جهت قروح و طلقه فرینه و طلای او و سر برف
سموم و جهت درد چشم و بیاض آن و بر بین است سیدن و طلا کردن او جهت سم عقرب و رشا
نافع و برگ و ساق او در افعال مثل خشخاش سفید است و بیشاند او در برگ و ساق در [illegible]
دوم سرد و تر و سریع الانحدار و مولد خون صالح و رفع عطش و حرارت و هوای و با جند و مسکن حدت
خون و صفرا و مفتح سده و مدر بول و سموم و در اورام ادرام حاره و مسکن تشنج و التهاب و در اورام قلع حار
و مانع مستی و یمین بطبع و جهت امراض حاره و بیوست سودا و صفرا و فکر و جنون و جذام و دیگر دین
و در دیستان و تبهای حاره و حرقت مثانه و بول و درد سر و منع صعود بخار است مرطب و دو رد
علاء و صدر در ارای و حشکی بابند و با سرکه جهت رافلطیق [illegible] نافع و اکثار او مفر باه و مولد
ریاح و مقر [illegible] و بروست نسیان و ضعف با صره و مصلحش نبات [illegible] و حیض و جهت و جود
و دیده و قند شربت او از آب ده تاسی مثقال در سم در مکش عمده دم است و مطبوخ او

علامه

تمکین نافع و آب او بسبب جهت [illegible] دوری رونیاسه جهت اورام حلقه و سوء ادار و بری [illegible]
او با عسل جهت ورم زبان و حسوق مزمنه قصبه ریه و ثقل زبان و [illegible] آن و درد
دندان و سعوط او بورث عطسه و جهت اسهال صرع و صاحب عشی و خناق رحم و جهت
او با نطرون جهت ثقل سامعه و [illegible] و طنین و اکتحال مضروب او با آب و عسل جهت قتاده و حرب
بلب جشم و بخور او جهت گزیدن هوام حشرات و مطبوخ او جهت درد و دندان و جروح و سیلان
گوش و بورث تشنج و خیسان و مصلحش کاسنی و روغن بادام و سرکه و بدلش [illegible]
ارشاد و حل و قدر شربتش [illegible] است و چون او آب انگور را بد [illegible] منع و جوشیدن او
کند و سرکه شیرین و با [illegible] او از شراب به بند و مطبوخ نبات او با چغندر جهت سم
و سدر او امراض حلق نافع او در ساير افعال ضعیف تر از تخم او است و با عسل مجرب و ذکر او
که چون بر تک گیف خوانند آیه و عنده مفاتح الغیب تا آخر آیه کریمه الا فی کتاب
مبین خوانده شود و بعد از آن عدد صد رو بار یا حفیظ گفته و به دستور تا صد روز با
آن خردل را در خانه که دفینه گمان داشته باشد در شب بپاشند روز در خانه دیده را جنود
روز دیگر هم در در جایی که دفینه باشد مجتمع باشد و روغن او که گوید به دستور روغن
بادام استخراج نمایند جهت طلقه و مغلظ او جهت درد و دندان و اختناق رحم و تبهای
مزمن و درد [illegible] و تقلیل ورم گوش و اورام صلبه و تفتیح سده اعصاب و جهت نسیان و فالج
و دیگر امراض سرد که مزمن باشد و آنچه از او به دستور جهت درد و با درد و قرص نافع و قدر شربتش
تا سه درهم است **خردل بری** گیاه او در اشجار گج تا منه مزرعه کوهی و بستانی و بقشت
حیات و جلا با جلد و جهت سر فرزین نافع و مقوی ذهن و فضاد او بیاست و جهت سعفه مجرب
و در سایر افعال مثل بستانی است **خردل فارسی و خردل ابیض و خرفوق و خرفق**
حرف ابیض است **خرنوع** بکسر خا و فتح لام [illegible] بفارسی [illegible] است به انجیر و تیرنگ کرکیک است و گند
برگش شبیه به برگ انجیر و از آن بزرگتر و نرم و ساقش تا بقدر دو ذرع و تخمش مثل به حبوب و از آن
دو خوشه بار بر قدر وحدود رد و دانه اش بقدر تمره و منقط و مغز شن سفید و بر روغن در آن گرم
و خشک و تحلل غلیظ عصب و سهولت قوی مخلط با رد و منقی و مقوی اعضاء و مدر حیض

منیمه

منیمه و جهة فالج و لقوه و امراض بارده نافع و در قی و مسقط جنین و موجب کرب و مصلحش کثیرا
و مصطکی و سکنجبین و قدر شربتش از یک درهم تا ده درهم است و مسکن قوی و برص او و حقنه او
و بنفسه مدر و کشنده است و ضماد ورق او را بجالس و درد جالس و بدلش عشر الآن دیگر است
و ضماد او جهت تحلیل و تلطیف ورم صلب و درد آن و تقویت مفاصل و تلیین صلابت
و با سرکه جهت ورم لیستان و داد و قوبا و سرخ و ضماد برگ او با آرد جو جهت ورم حاره چشم
و ورم زیر گلو و سایر اعضا و با حنا جهت درد مفاصل و با روغن زیتون جهت درد گوش زیاده
در روغن او که حر و لطیف تر از روغن و مقوی در [illegible] او جهت تلیین و رفع القولنج ده
و با بادام الاصول کلف جهت رفع اعضاء بعیده و تشدید [illegible] و طلاء او جهت تلیین صلابت
و تشنج و انقلام و رحم و انقلاب آن و جرب متقرح و قروح رطبه سر و درد ورم صدر نافع
آنکه رکبود در جلد و درد گوش و با ذنب جهت داء الثعلب و با آب گشنیز جهت قوابی [illegible]
نافع و جوشانیده او با سپیج الحیه و فوفل و شنجوی آن جهت داء الحیه و احتمام قوبا و کره و
کلف سپید و بهق است و بدلش روغن ترب و کوبیده چون پیه انجیر را با فوفل و سیر و طلق
تقطیر کنند و مقطر آن متبرز را قطر کنند و مجرب دانسته اند **حراطین** را عربی خراطین گفته و در آن
اشک بدستد و در اول گرم و خشک در دویم است و هم او کرم خشک کرده به پوشند ببب انگور سود اولی و تشنیه
او در روغن گلی جهة خناق و سرفه کهنه نجابت از مرده و سحوق او را با روغن بادام بیاشامند
جهت فتق مجرب و اشام آن مجرب دانسته اند و جهت حصر القلادة و رفع بینی او کرده و با دم آب
متغیر رنگ بدن برقان و درمان شرحت و ضماد او جهت ورم حلق و لعاب و منع نزلات
و طلای تازه او بتقدیر رشیده و جهت التیام عصب منقطع مجرب و به دستور جهت بواسیر
و نقرس و حفظ مواشی و با حنا و زیت جهت [illegible] منقی که از جای خود حرکت کرده باشد و جهت و طلع
و تسقط و تسکین اورام حاره و با روغن دانه رز و انگور جهت بواسیر و طلای مطبوخ او
با روغن زیتون و ضماد آن او با زفت و برگ کنده جهت برگرد کردن تبهیه نموده

غذاییه و سرخ جهت هضم بیشتر و جهت درد سینه و بادام و کرم با سیر و کوبیده شده و ضماد او جهت اورام و ورم
ورم چشم و سعفه و صداع و قروح و حرقت جهت التیام جراحت و قلع یا سفید و زخم و در درد سر ده نرمی و نیز
و سموم و جهت بیضا و ورم پیه و ثقل و رگ اسفل ریه و عرق النسا و اسهال و صرع و طلا او جهت منع مواد
انچه هوای بین بر جسد و در بدن ترباق و حرقت جهت نافع و منع به او مصلحش عسل و بیش دم الاخوین است
و عزله چون بر جسد طاهر صلاح باب و دفع شود و سموم است بالکلیه و صرع بیوشیدن سحی بتزاب سوخته است
خشخاش بستانی بفارسی خشخاش سفید گویند و گلش سفید و سیاه و برشش تنگ است دوایی مرافقی
و سرخ و سیاه و کبود و این الوان از تخم سیاه می باشد و گرچه خشخاش بزرگ کرد که بزرگتر گرد شریف
و مرغوب بسیار باشد تخم خشخاش سفید را در درجه دوم سرد و در اول نرم و خشک و مسکن و منوم و سهیج
مواد و منقی صفراء و ده درهم او به شکر جهت سرفه سینه و سرفه حار بالیس نفث الدم و سل
دق و بول و مثانه و امراض حاره آن و مقوی جگر ضعیف و کرده و حبس و عطش و سینه و منبت است و
قاطع باه و بیم صحیح بدن بوده و او رفع تجواب و با عسل او مقوی دماغ و موی سر و صاحب از
جراح را و چون خشخاش تازه را با پوست او کوبیده و قرص ساخته جهت سرفه و درد سینه و رفع
اسهال و جهت شهرت کسانی که [illegible] است و [illegible] بدن و حبس اورام و فساد و نافع و مقدار تریاکش
نافع از آن سم تا ده درم است و در پوست او گلخند شیرین درازای و با عسل و گرم و سرطان و مقوی
مصروع و مرده است و مصلحش حسیل و مصلحه و شکر و پوست او و ماش خشخاش و درازای او
محروم و مصلحش اکثر و مسح و تنعم بفر شندت جهت بهاو رفع مواد صفرا و التهاب او جهت و
ضماد و جهت درد سر و با جند و گلاب که طبخ یافته باشد جهت بوادی او و تسکین درد آن و منع
مواد با عضا و تطول مطبوخ و مطبوخ برگ آن جهت تخواب و بار آورد جهت ورم حاره و
ورم سرخ و لعوق آب مطبوخ او با عسل که رب خشخاش است جهت منع نزلات و سرفه و دمه جرزی
نافع است حب و باقایق و عصاره لحیه البیس و طبیخ برگ او جهت جلا حلیل و غلط غلیظ مدر و میدید
و عصاره پوست او که گاه کوبیده سرد آبدار ربه طبیخ است و در آثار و آنچه زیر آن است او می کند
و مشوش حواس و قاطع باه و مصلح شنیدن از او و مقرر بدین است لیستان و بدست مفخع و طبایع ابولی نافع و این باه

بعد صفات باهم شبیه اند مگر آنکه [illegible] متصل نیست و سرخ [illegible] است
در آخر دوم گرم و خشک و محلل اورام صلب [illegible] و ماده او با رطوبت [illegible]
آنکه [illegible] باشند [illegible] و خشک [illegible] آن [illegible] گویند
[illegible] می کند و مصلح او [illegible]
[illegible] قسم [illegible]
برگ [illegible] نوع اول [illegible]
از اول [illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible] نوع اول محلل اورام [illegible]
[illegible] **خطمی** [illegible] است و سفید
و سرخ و الوان مختلف [illegible] جالینوس [illegible]
[illegible] گرم باعتدال [illegible]
[illegible] برگ و ساق [illegible] برگ و
ساق او [illegible] طبیخ او [illegible]
[illegible] تحلیل قولنج و گشودن بول و حیض [illegible]
[illegible] و نفث الدم و سرفه حاره [illegible]
[illegible] و تحلیل آن [illegible]
[illegible]
[illegible] آتش [illegible]
[illegible] سریع الاثر و در اورام حاره [illegible]
[illegible] طبیخ او جهت ورم مقعده [illegible]
[illegible] آن با شکر جهت سرفه حاره [illegible]
سرکه

و رطوبت [illegible] و مسکن اوجاع حاره [illegible]
با آب [illegible] جهت [illegible]
[illegible]
[illegible] جهت [illegible] حاره [illegible]
[illegible] **خشاب** [illegible]
اسم مطبوخ میوه است که با شکر [illegible] مثل آلو [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] خفقان و عطش [illegible]
و یرقان و ضعف جگر [illegible]
[illegible]
خصی الثعلب [illegible] گویند و آن [illegible]
طعم او شیرین [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
برگ [illegible]
آن [illegible]
[illegible] در آخر اول گرم و تر [illegible]
و تولید منی و تقویت [illegible]
[illegible]

سرکه [illegible] روغن زیتون [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **خطاف** [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **خصی الکلب** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

و طلاء او بعد از کندن موی سفید باعث رویانیدن موی سیاه و مجرب [illegible]

[illegible]

خانقی [illegible]

[illegible]

[illegible]

خلاف [illegible]

[illegible]

خل [illegible]

[illegible]

خلاف بلخی [illegible]

[illegible]

خمیر [illegible]

[illegible]

و با شکر و زرنجبین و امثال آن مسهل صفرا و جهت رفع اخلاط سوخته نافع و مضر ریه و اعصاب و مصلحش اشقیل و مورث تب‌های عفونی اگرچه بعد از یک دو ماه باشد و مصلحش عسل و مربای زنجبیل و قسم کوهی او غلیظ‌تر و دیر هضم و با حموضت قابض و نفاخ و مورث قولنج و مصلحش زنجبیل و خام او نیکو جهت آثار دارد و خشک کرده او قابض و نفاخ و دیر هضم و بعد از هضم کثیر الغذا او مانع سیلان فضول معده و درد او و قید آب برگ شفتالو و شکوفه او با شکر جهت کشتن کرم معده و جهت القوع بسیار مجرب و طلای آن بر ناف دافع کرم شکم و در حمام بعد از نوره طلا نمودن تازه و خشک او رفع بوی نوره نموده و ضماد شکوفه او با آب کرنب جهت قطع ناسور نافع و دارچین رفع صفرا و تفریح نموده و گرفتن شکوفه او و جلبتن زنده میکند و روغن و دانه او جهت درد گوش و کرم گوش و تقطیر شده آن و درد بواسیر و خاییدن مغز او جهت رفع گندگی دهان و گفته‌اند ضماد استخوان او در ثلث او جهت سپلاق مجرب است **خیارشنبر** معرب از خیار چنبر فارسی است و جهت نکته‌های نامند در حقیقت ثمر درخت کرد است و برگش کوچکتر و اطراف برگ تند و رنگش مایل بسرخی و مایل بسفیدی و ثمرش دراز و باریک قریب بذرعی و در جوف او پرده‌های ختنی و بر آن رطوبت سیاه منجمد و بر پرده‌ها او و فلوس رطوبت است بعمل خیارشنبر نامند و مستعمل فلوس او است و بهترین او فربه صاف‌پوست در اول گرم و تر و گفته معتدل و ملین و با اراده مناسب و مطلق مسهل آن و مسکن حدت خون و منقی عصب و ملین سینه و مزوق زنان حامله و مسهل برقی و مطلق الطبع و جهت تحلیل اورام ظاهری و باطنی نافع و با تمر هندی مسهل صفرا و سوخته و با ترید مسهل بلغم و با سفایج و آب کاسنی و آب برگ بید و آب شاهتره مسهل سودا و جهت تفتیح سده جگر و درد آن و یرقان و تبهای حاره و رفع سده امعا و زحیر و منفس مفید و غرغره او با آب کشنیز رادع خناق و ضعف و طلای آن با آب انجیر و شیر مغز و طلای آن در انتها و طلای او جهت درد مفاصل و نقرس و تلیین

آن روغن نفط جهت ورم حلق و ضماد او با حنا و روغن و نمک جهت تحلیل صلابات نیکو است و جون بکشند و آب ... و مجوز و خوردن آسایند و التصاق ... بنفش شیرخشت چندان مجموع قیمه ... اضافه نموده و در ده مثل آن آب بجوش ... بسا تضعیف ... صاف نموده با اضعاف وزن آن عسل بقوام آورند جهت تقویه معده و منفعت است کبر خوران کرده منقی معده از اخلاط محترقه و دافع بلغم و سهل است و هر ماه که بعد از مس حیض با ... حلاوه صعبه در هر شب نماید مسهل الاثر و جون خمیر مایه او کوبیده با آب انار شیرین صاف آن سرشته قایم بقام خمر است و از اسرار مکتومه است و مفرح سینه و عسل و مصلحش کتیرا و قدر شربتش تا پنج درم است **خاماهان** لغت فارسی است و خاماهن نیز گویند از احجار است و نیز مادهٔ سنبادج حدید صینی جنس او و خود حجر قسم مادهٔ است مایل بزردی در دوم خشک است و نیز او صلب و تیره رنگ و شبیه جوهر غالب و جنس بشیند مکلوک و در زرد رنگ متشبه بزنگ زرنیخ میباشد و درست کردن انگشتری آن منقور را بدفع نقرس و چشم بیشتر نیز از شب و نگاه کردن او جهت حفظ صحت چشم موثر است و ماده او سوده در ... ساییده او ... سرخ و مایل بسیاهی و نمک ... ساییده او جهت رفع غبار مجرب و با خرج به تنقیه ... محذور است و جو و قسم جهت علاج صفرا او جهت ورم چشم و تقویه عضو و جلای او ... موادت ... در دم از آن بیاید جهت رفع درد شکم که از دوا و مسهل حادث شده باشد بغایت مفید و جهت معطش و مسهل است **خنفا** بفارسی ... بر او و ... برگ و زرک ... سبب بیانه ... در دوم گرم و خشک و محلل و ... آب منفتح او و ... مسهل اخلاط معده و کبد و معا و جهت سقوط مجرب دانسته و بیعض نشاط آور ... عقرب گزیده رفع سمیت او است و ضماد او رافع و روح ساق و روغن زیتون گرم ... جهت تسکین درد گوش سریع الاثر و طلای خناق و بواسیر ... جهت قطع ناسیل و انحلال رطوبت و کرانقطع و امثال آن ظاهر شود جهت بعوثت و ...

نافع و مضر معده و معنی و مصلحش اوستطو و انیسون و مورث بحکش است بسبب حدت آن او با سعا و مصلح آن روغن بادام و قدر شربتش از ربع مثقال تا نیم مثقال و بوشش سه وزن او مویزج مدانند و نیم وزن او زنجبیل است و جوشانیدن آن با عسل و آب جهت رفع جوشت او و شدت احتراق برودت بشود و استعمال تازه او کم ... نکرده باشد برودت بول الدم است و دانه او رفع عدوات ... فرود کوبیده باشند معنی خود است جز در بن سحوق پوست سیاه او با زعفران و شکر و گلاب جهت عسر ولادت و اخراج مشیمه مجرب دانسته‌اند **دار فلفل** بفارسی فلفل دراز گویند و آن بار درختی است مثل درخت توت و ثمرش مثل لوبیا و در غلاف او در فلفل مثبت و بعضی گویند شکوفه درخت فلفل است و مولس تا سه سال تا می‌ماند در آخر دوم گرم و خشک و مسخن خفت و محلل و مفتح سده جگر و هاضم طعام و محرک باه و مدر بول و حیض و مسقط جنین و جهت خوشبو کردن دهان و رحم و رفع تی و تعویه معده و تحلیل ریاح ... معوث و رطوبت نافع در نکاح او که در جگر ... کباب کرده باشند جهت شبکوری و ظلمت بصر مفید و قدر شربتش تا یک مثقال و مصلحش و مصلح او صمغ عربی و صندل و گلاب و بدل او فلفل سفید است و گویند بوزن او زنجبیل و بوزن او با سویه **دبق** بفارسی مو برک و کشمش کاولیان نامند و آن دانه‌ای است از شجر کوچکتر و سبز مایل بسیاهی و در جوف او رطوبت چسبنده و دو انگار بقدر خشخاش و کیاه او از درخت امرود و غیر آن متکون میشود و چند نوع خوش رنگ مثل منبرویه و برگش شبیه برگ مورد لطیف و سبز نرم رنگ در آورده و گرم و در اول آن خشک و با رطوبت فضلیه و جاذب از عمق بدن و ملطف و محلل

نافع و نگاه داشتن سر با جعد در موضع با عث جعیت کبوتران و گویند جنس کردن مدد او در زیر طاس سرخ موجب باریدن باران و ظهور برودت هوا است و چون بر حرف ننگ داشته بر آن زن بنشیند دافع عسر الولادت است و بلیس گوید جرم سحوق جیاکه در زخم خنازیر سه جهت در چشم مجرب است **خولنجان** جعیت سرخ ... و برکه و شده طعم و تلخ و با اندک عطریه و در ... درجه دوم ... گویند از آن نبات ... بار در سوا حل دریا ... و نباتات او معلوم نیست و مؤلف تذکره گوید نبات او بقدر ذرعی و برگش شبیه به مثل برگ ... و منفی ... و غلیظ خوشبو و قصبی نامند و ... بادامی و صلب است عقاقیر ... ایضا ... و قوتش تا ده سال باقی میماند و در آخر دوم گرم و خشک و مقوی معده و جهت ... و باه و مانع بول و نجاست ... و جهت قولنج و ... دو بورده کمر و درد و ... و تقویه اعضای ... و مقوی ... و دهان و خنازیر و سرطان و در ده ... بعض نافع و نگاه داشتن او ... نرم در ... موجب شدت شهوت و بیلدن ... ساییده او با یک او قیه شیر گوسفند ناشتا بنوشند در تحریک باه مجرب است و مقوی دل و جگر و سینه و مصلح مجرور و مصلح او صندل و طباشیر و گوشت ... و انیسون و حابس بول و مقلل کثیرا و قدر شربتش تا یک مثقال و بدلش دار چینی کتابه است **خوخ** بفارسی شفتالو نامند آنچه گوشت او از دانه جدا شود زهو گویند و غیر او را الاردی و بهترین او خوب است در اول سرد و در دوم تر و ملین و مسکن عطش و التهاب خون و صفرا و حرارت حاره ... یابسه و جهت ... صفراوی خالص ... و رفع ... دهان و خشکی دماغ و ترطیب مزاج سوداوی که از احتراق اخلاط باشد و در ... مبین باه و مشتهی طعام و آب او بوزن نیم رطل را که شب گذاشته تا صاف شده باشد

[illegible]

دمپدار [illegible]

[illegible]

دبس [illegible]

[illegible]

دب [illegible]

[illegible]

[illegible]

دلیک [illegible]

[illegible]

دلب [illegible]

[illegible]

دخان الکندر [illegible]

دخان الفوانین [illegible]

[illegible]

دوقیتون [illegible]

[illegible]

دفلی [illegible]

[illegible]

طویل و قریب بشبری و برازجنس باشند و بخش دراز و باریک و [illegible] سرخ و او را [illegible]

[illegible] و در تمام [illegible] و در [illegible] میکنند و [illegible] اعظم [illegible] در آخر سیم گرم

[illegible] و خاصیت [illegible] و جمیع حیوان و [illegible]

[illegible]

[illegible] **دلدل** [illegible] و قنفذ [illegible]

[illegible]

[illegible] **دم الاخوین** [illegible]

[illegible]

[illegible] **دمعة الشجر** [illegible]

دند [illegible]

[illegible]

و [illegible] و قطع اسهال [illegible]

[illegible]

[illegible] **دوقو** [illegible]

[illegible]

[illegible] **دوقس** [illegible]

[illegible]

دود البقل [illegible]

[illegible]

دود الزبل [illegible]

[illegible] **دوادم** [illegible]

[illegible]

دود حب الصنوبر [illegible]

[illegible]

دود الخل [illegible] **دود الحریر** [illegible]

[illegible]

و جگر گردن [illegible] ریاحات مفید [illegible] مسمن آن [illegible]

[illegible]

دهن البلسان کیفیت تکون او [illegible]

[illegible]

ذهبج [illegible]

[illegible]

ذباب [illegible]

[illegible]

[illegible] **ذراریح** [illegible]

[illegible]

ذهب [illegible]

[illegible]

ذئب [illegible]

[illegible]

و یک گردانه او مطبوخ جهت تقویت باه و [illegible] و [illegible] در این باب مؤثر است [illegible]

و [illegible] و سود آن جهت نزلات مطبوخ و با آب [illegible] رافع [illegible] در [illegible] و با

[illegible] جهت صرع و [illegible] او با عسل جهت [illegible] نزول آب و ضمادش با [illegible] جهت [illegible]

و با روغن [illegible] جهت [illegible] و [illegible] در مفاصل و مقدار شربتش یک مثقال [illegible]

و با شیر تازه جهت رفع [illegible] و امراض [illegible] و [illegible] و [illegible]

و ورم [illegible] و [illegible] و با شیر [illegible] صرع و [illegible] که [illegible]

[illegible] که [illegible] جهت [illegible] و [illegible] او با [illegible] در [illegible]

در [illegible] و با عث [illegible] از آن [illegible] و [illegible] پوست [illegible] که [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible] جهت [illegible] او [illegible] و [illegible] و [illegible]

در پوست [illegible] و [illegible] جهت [illegible] و [illegible] در [illegible] و [illegible] او بر

[illegible] جهت رفع درد [illegible] و جهت [illegible] مفید و [illegible] او [illegible] که [illegible]

دفن کنند [illegible] از [illegible] در [illegible] که [illegible] و چون

[illegible] که [illegible] و چون [illegible] او [illegible] دفن کنند [illegible]

او [illegible] و [illegible] و چون [illegible] او را [illegible] که [illegible]

[illegible] هرگز [illegible] نباشد و [illegible] او [illegible]

[illegible] دفن کنند باعث [illegible] و چون [illegible] او [illegible]

[illegible] و [illegible] آن [illegible] و [illegible] و [illegible]

راتیانج صمغ مشهور است که [illegible] و [illegible]

[illegible] مانند و [illegible] و [illegible] در آخر سیم گرم و خشک و [illegible]

[illegible] اول و [illegible] باشد و [illegible] راتیانج [illegible]

[illegible] جهت [illegible] و [illegible] جهت [illegible] و [illegible]

و ضماد او جهت [illegible] جراحات و [illegible] و [illegible] و با [illegible]

و با تخم کتان [illegible] جهت [illegible] و [illegible] و جهت [illegible] مؤثر و [illegible]

[illegible] روز اول یک [illegible] روز دوم [illegible] روز سیم [illegible] جهت [illegible]

[illegible] و بعضی گفته اند که چون [illegible]

[illegible] و [illegible] که چون راتیانج را [illegible]

[illegible] با روغن بادام [illegible] و [illegible] در [illegible] و [illegible]

[illegible] که [illegible] آن [illegible] و [illegible] و خوردن [illegible]

و گویند [illegible] راتیانج [illegible] در [illegible] و [illegible] و خوردن [illegible] که

[illegible] در آفتاب خشک کرده باشند جهت زکام بارد و [illegible]

و [illegible] مطبوخ او [illegible] **راوند** بفارسی ریوند نامند و آن

[illegible] است و بهترین او چینی است که [illegible] باشد [illegible]

[illegible] رنگ [illegible] و [illegible] سیاه [illegible]

ریوند [illegible] و [illegible] ریباس [illegible] است [illegible] و سیاه و [illegible]

[illegible] ریوند است و چون [illegible] ریوند [illegible]

او [illegible] گرم و خشک و [illegible] و با قوة قابضه و [illegible]

و [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]

سده جگر و سپرز و [illegible] و [illegible] جهت [illegible]

انواع استسقا و [illegible] و [illegible] و [illegible] در [illegible]

[illegible] و با [illegible] و [illegible] جهت [illegible] و [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]

و با [illegible] و مطبوخ [illegible] جهت [illegible] و [illegible] و با آب [illegible]

سنگ مثانه و با آب لسان الحمل جهت قطع نزف الدم و با [illegible] و [illegible] و [illegible]

جهت تنقیه دماغ و انواع صداع بارده و [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]

و نزلات و با شراب [illegible] جهت [illegible] و [illegible] آن و با [illegible]

جهت [illegible] و [illegible] و ضعف مفاصل و درد آن و با [illegible] و [illegible] جهت ورم [illegible]

و [illegible] و [illegible] آن و با [illegible] جهت [illegible] و [illegible] و [illegible]

و در دهن [illegible] و آب [illegible] جهت نفث الدم و [illegible] و [illegible] و [illegible]

او جهت [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] و با [illegible] جهت ورم [illegible]

[illegible] جهت [illegible] و [illegible] و [illegible] جهت رفع [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible] مزاج [illegible] و مقدار شربتش [illegible]

و [illegible] در امراض معده و جگر [illegible] و [illegible] آن [illegible]

که آب [illegible] و [illegible] باشند [illegible] و [illegible] قوی‌تر از [illegible] است

[illegible] که در دستورات مذکور است [illegible] است **رتیلا** بفارسی

[illegible] مانند و آن [illegible] است [illegible] و [illegible] و آن [illegible] و

در [illegible] بارده است و [illegible] و [illegible] و [illegible]

[illegible] و رفع [illegible] و [illegible] و [illegible] او [illegible] و [illegible]

رفع [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] است و گویند [illegible]

[illegible] کند رفع [illegible] است او [illegible] **رجل الغراب** گویند نبات [illegible]

[illegible] که [illegible] است در [illegible] بیت المقدس بسیار است [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] مانند [illegible]

و [illegible] و [illegible] و [illegible] مانند [illegible] رنگ و [illegible]

و [illegible] و [illegible] مثل [illegible] و [illegible]

و [illegible] در اول گرم و در دوم خشک و [illegible] و [illegible]

و [illegible]

و در [illegible] است [illegible] مطبوخ او در رفع اسهال [illegible] و [illegible]

او که [illegible] و [illegible] و [illegible] جهت [illegible]

و [illegible] که [illegible] باشند [illegible] و [illegible]

آن و مقدار شربتش تا [illegible] است **رصاص** [illegible] و [illegible]

و [illegible] است و رصاص [illegible] نامند و بفارسی ارزیز گویند و [illegible]

[illegible] و [illegible] است در سیم سرد و [illegible] و با [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] است و [illegible]

[illegible] و آب [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]

و روغن [illegible] جهت سرطان [illegible] و ورم [illegible] و [illegible]

و [illegible] و [illegible] و اورام حاره و [illegible] و [illegible]

[illegible] و اورام [illegible] و [illegible] و [illegible] جماع و [illegible]

[illegible] آن [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]

موجب [illegible] است و چون [illegible] کرده [illegible]

[illegible] و [illegible] روغن [illegible] که [illegible] هرگز [illegible] و گویند

[illegible] آن [illegible] و [illegible] و [illegible]

که [illegible] و [illegible] که [illegible] باشد [illegible]

[illegible] است **رصاص اسود** بفارسی سرب نامند و [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] در دوم سرد و [illegible]

و با [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] گردد و

[illegible] و [illegible] رصاص [illegible]

[illegible] جهت [illegible] و [illegible] او [illegible]

و السوداوی و مفاصل و اوجاع و محلل آن و ضماد او با روغن گل و آب گشنیز جهت سرطان متقرح
و اورام حاره و قروح و مفاصل نافع و چون سه درم از کف دست بمالند و سپیدی
او را که بکف بمالند با آب و عسل آن برند و جرب و ورم چشم طلا کنند در علاج
کنند و مجرب است و پنج درهم او را چون روز ... با ... کنند
و او را با انگشت ... بیند و هفت درهم او را چون ... کرده در
کوزه ... بسته و ... در ظرف باشند در میان در خاک دفن کنند
دفع جمیع مضار ... ریاید و چون ... او را ... که سیاه ...
جهت قطع نزف الدم و التحام قروح خبیثه و دمل ... الفع از آثار ...
پالفع است و آب انار میدان ... کشنده است ... بشند و ... خوردن ...
قابضه رافع در معده و ... است و آزموده مجرب است رمان بفارسی انار
گویند و ... باشد ... بلیغ ... لطیف ... باشد و سرد ... معتدل
و در اول تر و با قوة قابضه و قلیل الغذا و مولد خلط صالح و ... و از این جهت
... مجرور ... است و ... بول و ... و ... و مورث ... و خوردن
او بعد از طعام ... از آن و جهت ضعف ... کبد و ... حکة ...
... و سوء القنیه و یرقان و ... و خفقان و الم سینه و ... حاره و ...
گردن او ... کردن ... و ... و خوردن غذا و دفع جرب و حکه ...
رنگ ... نافع ... و ... معده و ... انار ترش و
... و المزاج ... پرورده است و ... انار ... شیرین در ...
و آب او ... معده و ... است و ... انار شیرین ...
... بقدر ... باشد و ... بادام شیرین ...
... تا روغن ... کند و ... خواهد کرد ...
جهت درد سینه و ... از مجربات است و ... آب او ...
و صمغ ... روغن بادام ... گرم باشد ... انار ترش شیرین ...

مزو بفارسی ... و در سردی ... معتدل است و انار ترش در دوم سرد و خشک
و قابض و مدر بول و مسکن حرارت معده و غلیان خون و نافع ... سیلان مواد بمعده و جهت
دفع خمار ... و خفقان حار و منع ... غذا و دفع ... آن نافع ... او
مورث ... و ... و مضر ... و ضعف ... بآن ...
و ... پرورده ... و آب انار ... که با ... باشند از ...
و جهت ... سهل صفرا و ... معده و جهت ... صفرا و ... یرقان او جرب
و حکه نافع و ضماد ... او جهت جرب و حکه و ...
مطبوخ او ... جهت ... و ضعف آب و جهت قروح خبیثه
و ... جهت ... و ... عصاره او ... غلیظ شده ...
بقدر ... جهت قروح خبیثه و ... و گوشت زیاد ... مفید است و ...
او قابض و جهت دفع ... خوردن ... آن ... است و ...
انار ترش ... قویتر از آب او است و چون آب انار ... ظرف مس ...
جهت ... و ... و ... و جراحات ... و چون ...
... روغن گل ... در ان ... ریخته ... در گوش ... آن ...
موثر است و ... انار ... قابض ... است و ...
... و جهت دفع آتشک ... مفید و ... او جهت دفع سیلان
حیض و خروج مقعده و ضماد او ... جهت دفع ... او ...
و معده جهت منع نزف الدم و ... الدم و ... با آب او که ...
... جهت دفع اسهال ... و ضعف ... با آب طبیخ او ...
انار میدان جهت ... مفید ... جهت قطع خون ... مقعده و
انار میدان سائیده او بقدر یک درهم با آب گرم در دفع کرم معده ...

انار درین باب از مجربات است و جهت ... حاره و درد دندان ... باید
و ... انار ترش را با ... بپوشند و در ... گوشت ...
بقدر ... داده با زرده ... و زیاده از آن جهت دفع اسهال ...
و قرحه ... و ... مجرب است و رب انار ... در دوم سرد و در اول خشک و قابض و جهت
... مقوی ... و ... و خمار و دفع ... و ...
... نافع و انار ... قابض ... است و در ...
او با ... جهت دفع ... و تقویت معده مجرب است و
... و ... و مصلح ... است و ضماد او در ...
... فارسی و جهت خون ... دندان و ... جراحات و ... و ضماد او با
برگ ... معده ... و عصاره او با گلاب جهت منع ...
... و آب ... جهت ... و با آب ...
... شده ... با سرکه جهت ... و عصاره ... پوست او ...
... و خوردن ... معده ... که ...
... جهت قطع ... تا ... آزموده است و ...
... انار ... در جمیع ... کل است رماد بفارسی
خاکستر نامند و آن مرکب از جزو ارضی و دخانیت و ... جزو ...
... تا ... اصل آن ... است و خاکستر گرم ...
... و غیر آن با سرکه جهت ... و ...
و خاکستر ... و جهت ... قروح و قلع آثار ... مفید است و ...
و مصلح ... خاکستر ... جهت ... نزف الدم و ...
... و ... مجرب است رمل بفارسی ریگ ...
... نامند ... گرم ... خشک ... جهت ... رطوبات ...

سائیده او جهت قطع ... منع ... و با ... آب ...
... طلا کنند وسخنج معرب ... نامند و ...
... مذکور است بهترین ... گرم و خشک ...
زیاده ... و ... ضماد ... جراحات ...
... و ... قروح ... و جهت بردن گوشت زیاد ...
و آب ... میدان ... ادرار ... مصلح او ...
... نافع و با آب باران و عسل ... است رهش بفارسی ... نامند
و آن ... که ... کرده و روغن ...
از آن ... گرم و تر و ... صلابات ... و ...
... و ... و مصلح ... و ...
و ... ریباس معروف و مشهور است و
او ... است در دوم سرد و خشک و لطیف با قوة قابضه و مقوی معده و جهت ...
حار و مفرح و قاطع ... و ... صفرا و خون و جهت دفع ...
و ... و طاعون و وبا و خفقان و ... حاره و یرقان و ...
حاره و ... و منع ... و ... قوة باصره و ... و ضماد او
با ... جهت ... و ... و ...
... و ... بهترین ... و ...
تا ... و ... ریباس قویتر از آب او است
و ... جهت ... و خون و ... نافع است ریحه بفارسی
... و ... قلیل الغذا و ...
... جهت ... مفید ... است و مورث ... است

و مصطکی سرکه ... و کرد ... و ضماد گرم او جهت ورم چشم که در ... او قطع خون ظاهر ...
مجرب و جهت ... و در ... از ... و اخلاط آن بهر ... سفید و طلای ... او که ...
نمک و ... باشد جهت تحلیل ... مؤثر است و سوخته او جهت ...
مجرب است **راتینج** عبارت از ... است ... و سوخته اقسام آن جهت ...
نافع و ... کرگ کویند در قطع خون جراحتها قائم مقام ...
و بعضی از ... آنچه بزرگ و سفید و مجوف باشد ... بسوزانند و ...
و ... کنند ... او جهت ... [illegible] ... از موده است و در ...
نزف الدم ... **ریحان سلیمانی** ... است ... و در ...
جنبه ... و دانه ... سیاه و ... سفید و در ...
در ... و ... گرم و خشک ... لطیف و ... و ...
سودا و ... خون ... و ... نفخ و ... ریاح و ... و ...
و ضماد او جهت ... و ... جسم و طلای او ... جهت ورم ... و ...
جهت ورم ... سپیدی ... و طلا کردن ... او جهت ... و ...
نافع و ... از ... درهم ... درهم است **زاج** ...
از ... فارسی ... نبات است و اقسام ... و ...
یک ... و سفید و سرخ او ... و زرد ... سبز ... و زاج سفید ...
... و زرد را قلقطار و سبز را قلقند نامند **زاج اصفر** ...
... او ... گرم و خشک و سوخته او
لطیف تر و ... اعضا ... و ...
و طلای آن با آب گشنیز جهت حمره و ... و جرب و حکه و ...
جمیع نزف الدم و ورم ... و ... و حمول او با آب ... جهت نزف الدم
رحم و ... او جهت رعاف ... جهت ... کوشت ... جهت ...

ملک و ... او جهت ... و ... آن نافع و ...
او جهت ... گرم ... و زیاده از ... درهم او ... است و ...
و سرفه ... و ... با ... و ... با سرکه ... در ظرف ...
... و ... نافع ... و ...
و ... غلیظ چشم ... و ... کوشت ... جراحات ... است و ...
اقسام ... با سرکه جهت ... باشند مجرب و ...
... سرکه ... و مصطکی ... تازه و ...
و ... با ... آن سرکه جهت تحلیل ... در ... و ...
دانسته اند و ... شده **زبیب** بفارسی اسم ... کویند ...
... کوشت کم دانه بزرگ ... است و دانه بیرون کرده ... نامند ...
گرم ... و ... منضج ... و ... و ... و ...
و ... و ... و ... جهت سرفه ... کرده و ... و ...
زبان و ... جهت خفقان مجرب ... و ... جهت ...
جهت ... مجرب و ... و ...
جهت سردی کرده ... و ... و ... و چون ...
آب ... با روغن بادام ... جهت سرفه مجرب و ... جهت ...
تحلیل ... و ... و ... و ... و ...
و با شراب جهت ... و ... و ... و ... و ...
... مفتح ... و ... جهت ... نافع و ...
سکنجبین ... و ... و ...
... و ... است و ... و ... است و ...

آن لطیف تر ... و ... مطبوخ ... بقوام
آورده ... جهت سرفه ... نافع و ... صوت است و ضماد او با زعفران
و ... جهت ... و ... و تحلیل صلابات ... او با ... جهت
کلف ... مجرب است و ... و ... او با ... کرده و ... او ...
و مصطکی ... کنند **زبیب الجبل** بفارسی مویز کوهی نامند و ... است
کیاه ... و ... سیاه و ... مایل بسفید
و ... و ... و ... سیاه
... و سفید و ... گرم و خشک ... و ...
... و ... و ... و ...
زبان و ... و ... جهت قلاع و ... جهت ...
او قدر ... و ... و ... و ...
... و حرکت ... و ... جهت ... صوت ... و ...
... گرم ... و ... با روغن زیتون ... و ...
... جهت جرب و ... و ... زیتون جهت ...
... و ... سداب ... و ... سفید و ... سبز ...
زیاده ... است ... و ... او ...
زبد البحر بفارسی کف دریا نامند و آن ... قسم است ...
... و ... سفید ... و ... و ...
... گرم و ... و ... نامند و ... شبیه ...
آکور و سفید ... و ... نامند ... سفید و ... و ...
... و ... کرم و خشک ... و ...
... و ... و ... و ...
... و ... است و ضماد او ... سیاه و ... و ...

و روغن گل ... جهت ... و ... و ... جهت ...
... و طلای او با سرکه ... از مجربات است و ...
... از ... با ... و ... و ...
و ... با سرکه جهت ... مجرب و ... و ...
لطیف تر و طلای او ... است و ... **زبد** ... روغن تازه ...
و ... روغن ... و ... روغن تازه ... گرم
... و ... جهت ... صوت و ...
... و ... و ... فضلات و ... جهت
ذات الجنب و ذات الریه و نضج ... و دفع آن و ...
... او ... است و با بادام تلخ جهت دفع فضلات
و ... جهت ... و ... جهت قطع
... و ... جهت ... اخلاط و ... او
با ... و ... جهت ... و طلای او ... تقویت ... کند
و ... و ... غذا ... و ... و ...
... جهت ... و ... و ... تازه و ... و
او ... جهت ... و ... و ...
و ... جون ... و ...
... و ... جهت ... و ... سفید
... روغن تازه جهت ... و ... و ...
و ... نافع و ... و ... و ...
... تازه ... و ... باشد و ... و ...
زبرجد ... و زبرجد ... است و ... اند ...

میشوند و سبز صاف کم رنگ را معرق و زرد مایل بسبز را [illegible] نامند و در بعضی
همه زرد مایل بسبز است و او را مصری گویند در سیم سرد و خشک و در افعال مثل
زمرد بعد او مفرح و قاطع نزف الدم و رافع عسر البول و مفتت حصاة و جهة رفع
جذام بهترین ادویه و سفوف [illegible] و تعلیق او جهة [illegible] نافع و مسقط باه
و مصلحش عسل و قدر شربتش تا نیم درهم و بدلش زمرد است و چون با [illegible]
[illegible] تقطیر نمایند تا منحل گردد [illegible] عقرب را [illegible]
[illegible] و چون صورت [illegible] نقش کنند [illegible]
باشند [illegible] کند [illegible] و چون در
سرطان برای صورت ماهی نقش کرده و در رصاص پیچیده و در دام ماهی [illegible]
ماهی از هر طرف بدام آید و گویند شراب در پیاله زبرجد [illegible] کند زجاج
بفارسی آبگینه و شیشه نامند و معدنی و مصنوعی میشود و معدنی آن سفید و الوان
مختلف اند و [illegible] مصنوع آن [illegible] معدنی [illegible]
از جمله معدنی [illegible] و بهترین معدنی سفید و در اول گرم و در دوم خشک و در
افعال مثل مصنوع است و مصنوع او از سنگ ریزه سفید و قلیت که [illegible]
و آنچه [illegible] که جهة [illegible] صاف و شفاف او قبول رنگها میکند و شیشه [illegible]
[illegible] زجاج [illegible] که پوست تخم مرغ [illegible]
[illegible]
[illegible] و تمام مصنوع گرم [illegible]
[illegible] مقطع [illegible]
کرده [illegible] حرقة البول [illegible]
[illegible]
جهة رفع [illegible]
[illegible]

و مصطکی

و مصطکی کثیرا و قدر شربتش تا یک درهم و بدلش زبرجد است [illegible]
[illegible] زرابیب بفارسی [illegible] نامند [illegible]
[illegible]
[illegible] زرد مایل بسفید [illegible]
[illegible] سرد و خشک و با اندک حرارت و قوت جالیه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
و مصلحش [illegible] و بدلش نصف وزن او [illegible] و قدر شربتش [illegible]
[illegible] زرنباد [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
و قوتش تا [illegible] در اول دوم گرم و خشک [illegible]
دل و معده و دماغ [illegible] و موافق روح حیوانی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

و بدلش [illegible]
[illegible] زراوند لغت فارسی است [illegible]
طویل [illegible] و ازان طویل است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
خشک و مدر بول و حیض و تریاق سموم [illegible]
[illegible]
عصب و تنقیه سینه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] زراوند مدحرج [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

و دیا

و قصبه ریه و ضیق النفس و سرفه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
زرنیخ لغت فارسیست [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

کنند و سعوط [illegible] آن مجرب است و بگداخته او با عسل جهت تصفیه آواز و رفع
گرفتگی سینه و آشامیدن او را با [illegible] کردن او جهت [illegible] مؤثر [illegible]
و احتیاط آن است که آشامیدن او [illegible] حرارت نمایند [illegible] او با [illegible]
گاو [illegible] جهت منع سوزانیدن آتش مؤثر و جمیع [illegible]
[illegible] سوزانند [illegible] گوشت [illegible] دندان [illegible]
صحیح آن [illegible] است و با سرکه [illegible] جهت [illegible] مجرب و با [illegible]
و آب کنند [illegible] جهت سقوط [illegible] جمیع [illegible] جمیع [illegible]
[illegible] آن [illegible] آن [illegible] رفع [illegible]
[illegible] کبریت و [illegible] رفع [illegible] آن را [illegible]
[illegible] رفع [illegible] رفع [illegible] کنند [illegible]
زهره را [illegible] زند و طرق [illegible]
زعفران معروف است در سیم گرم و در دوم خشک و مفرح [illegible]
و منضج و مفتح [illegible] و مصلح [illegible] و با قوت [illegible]
[illegible] و آلات تنفس [illegible]
و [illegible] کرده و مثانه [illegible] و جهت سده جگر و سپرز [illegible]
[illegible] جهت [illegible] ولادت مجرب [illegible]
[illegible] سپرز و با [illegible] جهت [illegible] و با ادویه مناسبه جهت [illegible] و با عسل
جهت [illegible] سیلان رطوبات چشم [illegible]
[illegible] رفع [illegible] و [illegible]
[illegible] چشم [illegible]
[illegible] جهت قطع [illegible] الدم [illegible]

ونطول

ونطول او جهت رفع [illegible] و صداع [illegible] و مصدع [illegible] و مضعف [illegible]
[illegible] و مضر اعصاب و مصلحش [illegible] و [illegible] قدر شربتش [illegible]
[illegible] آن [illegible]
[illegible] آن [illegible] است و [illegible] درم [illegible] با آب [illegible] کرده [illegible]
[illegible] ولادت و [illegible]
[illegible] و [illegible] با روغن [illegible]
[illegible] در سیم گرم و خشک [illegible]
[illegible] و مصلح آن [illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible] زعفران [illegible]
[illegible] زعفران الحدید زنگ آهن است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] زعفران [illegible]
[illegible] زعفران [illegible]
[illegible]
[illegible] چشم [illegible]
[illegible] جهت قطع [illegible] خون [illegible]
[illegible] است [illegible] زفت رطب [illegible]

صنوبر [illegible] گرم [illegible] و رطوبت [illegible] آن که [illegible] درخت صنوبر [illegible]
به [illegible] حاصل [illegible] آن [illegible] است و آنچه از درخت [illegible]
[illegible] سرو [illegible] قطران [illegible]
گرم و در اول خشک و منضج اخلاط غلیظه و ملین صلابات و آشامیدن او [illegible]
[illegible] سینه و حلق و [illegible] ادویه [illegible] جهت نفث الدم
و [illegible] سینه و [illegible] و ضماد او جهت [illegible]
[illegible] کردن [illegible] جهت [illegible] جانوران و با موم جهت [illegible]
[illegible] صلابت [illegible] جسم [illegible]
و با عسل جهت پاک کردن [illegible]
[illegible] باشد [illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible] و با ادویه مناسبه جهت [illegible] گوشت [illegible]
[illegible] جهت ورم [illegible] با روغن بادام [illegible] رفع
[illegible] جهت ورم [illegible]
[illegible] قدر شربتش [illegible]
[illegible] قطران و روغن زفت [illegible]
[illegible] اعصاب [illegible]
[illegible] و [illegible] اعصاب [illegible]
[illegible] زفت [illegible] الدم [illegible] زفت جهت
[illegible] چشم [illegible]

زفت یابس

زفت یابس زفت رطب است که بجوشانند [illegible] خشک کنند در سیم گرم و در دوم
خشک و تجفیف او زیاده از رطب [illegible] و حرارت [illegible]
[illegible] جهت قطع خون حیض [illegible] و مقدار [illegible] نافع [illegible]
[illegible] زفت رومی شبیه بقطران سیاه [illegible]
[illegible] قیر است [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible] نافع و قدر شربتش
[illegible] قطران [illegible]
زفتال اسم فارسی [illegible] است [illegible]
سیاه [illegible] و با اندک [illegible] سرد مایل باعتدال و جهت اسهال [illegible]
[illegible] صعود
[illegible]
[illegible] آثار [illegible]
[illegible]
[illegible] زرنیخ [illegible]
اسم فارسی زفت یابس است [illegible]
[illegible] است
زمج [illegible] گوشت او [illegible] گرم [illegible]
ضعف دل [illegible] مجرب [illegible]
[illegible] مؤثر است زمرد [illegible]
[illegible]

صاف و آب او رسا باشد و آن ممتوج در تعقان و بکیرا ریکان خب منه کند از انکه
نیز ریحان است و مشهور بزرو تو است و بکیرا الشق کویند که در ابرز بساحیز ند
و زمر و کهنه باشند و بکیرا لعابو نا کویند و آن سبز است که بسفید ریزند و بعضی آن
قسم را از جنس زبرجد دانسته اند مجموع آن در دوم سرد و در سیم خشک و نوش
همینه نافع است و مقوی دل و جوهر روح و تریاق زهر هوام و مخرج بدر انحوم
و خفقان و فضلم او مسهل است و دافع نزف الدم و مدر بول و مفتت
حصا و جهت یرقان و ضعف معده و جگر و استسقا نافع و اکتحال او جهت تقویت بصر
و سبل و طلای او جهت سعفه و قروح خبیثه و جرب و نگاه داشتن او رافع کلال البصر
و انگشتری او جهت منع صرع و مصروع که مصروع نباشد مؤثر و جون خاتم طلا باشد جهت
رفع طاعون و تعلیق مبطل سحر است و جمیع تکهنات او را از محرورین دفع کرده از تخطی
بستند و قوه کرده با مساعد او منقلب شده نقشی نمایند در طالع میزان و قمر در
برج هوا احقرتا عث قبول دلها و همیشه در نظرها و قضای حوایج مجرب الشاه
و کویند چون طعام زهر دار رسد عرق کند و کویند حامل او را بجا رود زنی سیر کنند و
کویند حیوانی به او نظر ناید و افعی کور شود و قدر شربتش الی ربع سموم یکدانک و
بدلش زمرد است **زنجبیل** بتحقیق معروف و کیفیت داد و شبیه کمیا به تقاقل و از آن
کو تیکتر و با کل و با تمر و در ماز ندران نیز می باشد در سیم گرم و در اول خشک و با رطوبت
فضلیه و مقوی هاضمه و ملین طبع و مفتح سده جگر و بهتر و محلل ریاح غلیظ معده و امعا و
مجفف رطوبات و دافع شکا بلغم و مقوی معده و جگر و قوه حافظه و جهت سموم حیوانی و افراج
خلط غلیظ و رطوبات دماغ و حلق و رفع برودت هوا و فالج و کرم معده و یرقان
و تقطیر بول و باه لیکن از صفرا و مغز اخر و با بنات و گند رحمه رفع مضرت میوه های
تازه و رطوبت معده و بار ز ده محکم و بر ع بیمبر است جهت زیاده کردن منی و با تریدش مسهل
مفاصل و سافین و با خولنجان و لیته جهت تقویت باه از اسرار عجیبه است و اکتحال او
جهت غشاوه و بیاض و سبل و ضماد تش جهت تقویت اعصاب و گزاز و ریاح و امراض بارده
و ورم بارد و رهنش او رافع ثبات و لعقه و مفتح و مسهل بلغم و جهت ورم طحال با دام
و مقدار شربتش دو درم و بدلش دار فلفل است و تریاق او گوگرد باه مبروده و محلل
زنبق از ریاحین معروف است و
تقویت مثانه ضماد و بیخ اوکلخن و شیره کمیا مثل کلخن و غیره بیاسمین است و در سوسن دیگر
سیر و در جنبه خیر آزاد مانند و غیر سوسن ابیض و غیر بیاسمین است و در سوسن هم کرر
و کم در کتب عظیم ذکر کرده اند در دوم گرم و در روم است معتدل و ملطف و مقوی
دماغ و جاذب او در عطسه و شمل بجان نرکس و قوی تر از آن است و روغن او کرم مثل
کل و ملحه رفقا کند و سه مرتبه در یاده از آن کل و زنبق را الحق نامند و در دوم
گرم و در اول خشک و لطیف و ملین و مقوی اعضا و بیخ ورم او مسهل خلط و مدر
و مدر بول و طمث او جهت رفع قشعریره و سر درد دماغ و اعصاب اعضا و تحلیل
و نافع و بدلش روغن کلاه و ان است در بعض سهال روغن کتان است **زنجار**
بفارسی زنگار و کویند معدنی او در معادن مس بهم میرسد و دو قسم است معدنی و مصنوعی
و دوق م است یکی از بخار صعود نماید و آن زنگ مس است که سر کوپش مس اه ابر
طرف سرکه کهنه خوب منشعبه بیان از لفکه مانع صعود کا بسرکه گردد و بعد از روزی
رو در ان سر پوشش زنگ را برآشند و جمع کنند و یکی از تکی او دو روز باشند
و او را از صفایح مس که هر روز بر آن سرکه باشند او را تاب دهند
و زنگ گرفته و بیخ متقلب زنگی او را با سرکه کهنه در کل و نی جهت غلیظ
کرده است و نیع اینه راند و بوره سرخ از هر یک جزو اشتات اطلاء و نمود در
آفتاب خشک کرده بعینه صفت زنده و اقسام دیگر نیز در دستور است خلاصه است و
بهترین آن معدنی او دو درجه است در چهارم گرم و خشک او از سموم قتاله است و اکال
و مجفف و لذاع و مسفید گوشت و مورث قرحه و قاطع زیادی و سموم و کاسر و مفتح
و مانع زیاده شدن قروح خبیثه و ساعیه و ورم جراحات و جهت رو یانیدن

کرفت و ماصح البلغم و بوره سرخ جهت جرب متقرح و برص و گذشته او با عسل جهت تنقیه و گوشت
و داء الثعلب و بواسیر و ناصور منعقده مطبوخ او با سرکه و عسل جهت قروح لثه و جوششهای سر مفید و با بیضه
او با شیر دختران و سرکه و عسل در بیاض و سبل کهنه عنب و خشک بود جهت برص
بیاض زبان خنده و معده و سبل و سلاق مجرب و بجوش او در روغن شبیه تو تیا گردد جهت
جرب و سبل و حشم و سلاق نافع و طلای او با عسل جهت دکتر ابرص نیز مفید
بهم می جهت حل جراحات سطح بدن مجرب و مضر اعضا و رئیسه و کم بسیم او کشنده و مقوم جگر
بعد از تحلیل ورد را در معده و علیم العلاج و با بیضه قدر طبیبا او را با اد و به مفرده استفاده نماید
ادعیه و دهن را با آب حلو ساخته از تکا را دو در بعض سوده کنند جهت رفع مرا طه ذر
خبثه آن مجرب و با ادویه مناسب جهت قروح مشیمه نیز مفید است **زنجفر** بفارسی
شنگرف نامند و بهترین معدنی او از معدن جیوه و طلا و مس بهم میرسد و بعضی او را از
احمر دانسته اند و مصنوع او از گوگرد زیبق و گوگرد است در دستورات اقسام او
مذکور است و در دوم گرم و در سیم و بعضی در دوم سرد دانسته اند از جمله سموم قتاله و رادع
اورام حاره و قابض تر از شادنج و قاطع نزف الدم و جهت رویانیدن گوشت زخمها و اکل
دالعقص قروح و سوختگی آتش و جوششهای حاره و حکه و نفث و جهت دفع قمل و تاکل اسنان
و سموم ورد او جهت تقاطر مجرب و دو درم او کشنده و کفایت و تریاق او و بدلش شادنج
گویند مردار سنگ و سفیداب بدل او است **زوفای رطب** چرکیست در دنبه گوسفند زیر
شکم و کنج ران گوسفند جمع و منعقد میگردد و بفارسی سیکل پشم و ترکی منقل داق نامند
بهترین او آن است که در آب جوشانیده و پشم را از آن جدا گشته و جمع نمایند و یا
کوبیده و پشم را افراغ گشته و هرگاه منعقد او بهم نرسد پشم میان ران گوسفند و زوفا
جوشانیده و چرب آن را اخذ نمایند در دوم گرم و در اول تر و گویند در اول خشک است ملین
و ملین و محلل و جهت سعفه و صلابت جگر و سپرز و برودت جگر و مستسقی و ذات الجنب
و ضماد او نافع و طلای او جهت ورم مقعده و رحم و مثانه و جمیع اورام صلبه و وجع مفاصل
و نقرس و عصب و الگلا و جرب چشم و رکیکی مژه و ابرو و تشنج و تشنج الفم و ضماد او با
پیه مرغابی و طیور جهت درد گوش و قضیب و فرج و شقاق مزمنه و حمول او با اکلیل الملک
و روغن تازه جهت رفع احتباس حیض و عسر ولادت نافع و مضر گرده بدلش زوفای یابس
و فقیح تر روغن و سرکه و بدلش لادن و مغز ساق گاو و گویند مقدار شربتش الی یک مثقال
نامند منقبض است و چون او را از پشم جدا کرده با یورانیشه جهت قروح مذاکیر و اعضای عصبانی
بهترین ادویه است **زیرباج** از اغذیه لطیفه با نعنع و نمک و سرکه است مرة الصفرا
و قاطع اخلاط مطبوخ و مقطع بلغم و مفتح سده و موافق صاحبان جگر حار و تعدیل
ناقهین و تلطیف و معطر امزجه بارده است طریق ترتیب او چنانکه در شفا ذکر
مذکور است آن است که گوشت را الفتیره مقطع ریزه کنند و اگر مرغ باشد از بند جدا
کرده با دار چینی و تخود مقشر در روغن کنجد و آب جوش بدهند و نیم رطل سرکه و ربع رطل
جلاب یا شکر سفید و یک اوقیه بادام محلول در گلاب و بقیه مجسم کنیز خلاف
و مثل آن عود و سداب و قلیل زعفران اضافه کنند **زیت الاسفار** زیت
فلسطینی زیت رکابی زیت الانفاق است **زیتون** برد و بستانی میباشد
بستانی او درخت بزرگ و برگش آبدار و تر و سبز تر از برگ بید و ثمر او چهار رنگ بار میدهد و تا بهار او
سبز میباشد رسیده او گرم با اعتدال و قابض نارس او سرد و نباتیه خشک سیاه او گرم
و خشک و سریع الاستحاله سودا و صفرا و مرخی معده و مغثی و بهترین او خوب رسیده است که چرب
نمک پرورده باشند و با طعام خورده شود و قبل و بعد آن در آخر وقت مقوی معده و
دافع آن و مشهی و عاقل بجا بدنی است **عصارت** برگ او قابض و لاغر و مفتح حنظل با دام
و گرد کان جهت دفع یا سرکه و گویند مغز شش دو درم است او جوق هضم و مطهر تحفه
است و ضماد او جهت رفع سیاه سر و ضماد نارس او جهت سوختگی آتش و طلا برگ او
با بیضه و آرد گندم جهت برص ناخن و ضماد دخان سیاه رسیده آن با دانه او جهت رویانیدن ابرو مژه
نقش نافع و برگش در دوم گرم و خشک و ضماد شش جهت زخم و قطع خون را دو سند آن
و مضرم و نار فارسی و جرب چشم و اورام حاره و استیا مورث که منقلب شده پاشیده و
با عسل صداع و با آرد جو بر ماکت لاف طلا کردن جهت تحلیل و ضماد تخم او جهت
تعدیل و ضماد کهنه با آب عوره نمک جهت بقوام عسل رسید جهت رویانیدن کرم و دوا

چهار درم و زیت ... سهم او را با مثل آن عسل نفث آن کنند در دفع درد بغل
و نیز با نصف آن در حمام سه روز بخورند و آب سرد در آن روز ها نوشند از جمع دردها
بارده صدر و فالج و ذات الجنب آن ... تا ... و ... صحیح است و بهمان شهرت بود
و مجرب دانسته اند و روغنی که از زیتون منعفص گیرند مولد ... و بسیار مجرب
مولد حکه و مصلحش شربت سکنجبین است و جمعی روغن زیتون را با مثل آن ... بکشند
که منعقد تا آب سوزد و مجدد آب ... تا اول ... تا نصف بماند
بعد از آن که آب ها سوخته باشد چندان بجوشانند که منصف رسد بسیار است
بهتر از روغن ... و از اسرار عجیبه است زیتان نقل روغن زیتون است که
در باد ... که غلیظ ... بجوشانند و بعد از آن صاف سازند در دوم گرم و در
اول ... جهت حفظ ... در مفاصل و عرق النسا و نقرس و استسقا و
النسا ... و با شراب و ... جهت درد دندان و با ...
جهت جرب و داء الثعلب ... و در ابدان ...
قریب است زیبق بفارسی سیماب و جیوه نامند از جمله فلزات و معدنی است
شبیه ... که ... از ... نیم ... و از بعضی ... بارده مثل
و در ... قطرات است که ... مکنون میگردد و در ... شیشه و
... و قوت ... دوم میشود و در دوم سرد و در سیم تر و با ...
... او مولد فالج و ... نزدیک ... موجب
... و با ... هوام و ... او با ... وباد ... جهت جرب
و حکه و دفع جمیع ... طبعه ... با ... جهت جرب و ... کنند
و ... روغن ... از ... است ...
... او ... که ... کلی ...
کشنده ... و ... و لطیف ... و ...
کشته ... و ... مرکب ... از ...
هم ...

و مطبوخ او در شراب جهت نقرس و مفاصل و ... مصلحش آب طبیخ او جهت ...
گرم خورده نافع و حقنه آن جهت قروح باطنی و ... در ... آن
... مثل ... و ... آن جهت قطع سیلان ... و ... آن و ...
او جهت ... و قطع ... مواد ... و ... نافع و ... درخت زیتون را با
... آن ... و ... نافعه جهت ... در ... جهت ... و تقلید
رطوبات ... آن جهت اخراج رطوبات دماغ ... نافع ... و ... او با ...
جهت ... آزموده و چون ... او را ... کرده در
کوزه ... احراق ... بیرون آورده شراب ... با شیره
دیگر احراق کنند ... از ... و ... خاکستر ... او با ...
عرق النسا ... و ... و ... جهت ...
و دفع علت ... مؤلف ... برگ ...
زیتون را ... و ... خاکستر او با عسل و آب ... جهت داء الثعلب
و داء الحیه و ... نافع و ... آن ... تازه ... آن ...
جرب و ... آن ... و ... افزودن ... و ...
و اورام ... آن ... و ... هوام و ...
... و ... و ... آب ... زیتون را ...
... مفید ... در اول گرم
و در دوم خشک و ... و ... مزمن و ...
جهت دفع رطوبت ... و ...
... و ... و ... جهت جرب ... و ...
... گرم ... مفید است و چون زیتون را در آب ... طبخ داده
باشند ... نافع ... زیتون ... و ... است
زیت بفارسی روغن زیتون گویند آنچه از رسیده گیرند ...
سرخ

سریع الانفت ... بدن ... و اجزا او ... منقطع ... و
... و در دوم گرم ... و ... و ... آن ...
و ... آب گرم ... زده ... کننده ... و ...
... او ... و ... در اعصاب و عرق النسا و ...
و آب گرم جهت ... گرم ... و ... ادویه و حقنه آن جهت
قولنج ... در مفاصل و عرق النسا ... جهت ... و ...
... و ... او ... مفید ... و ... زیت عتیق
... در ... و ... و ... ادویه ...
... و ... جهت ...
... نافع و ... گرم ...
و جمیع روغن تازه زیتون را ... مصفی ... است ...
تا هفت مثقال است زیت الانفاق روغن زیتون نارسیده است و او معتدل
و قابض است و گویند در آخر اول سرد و در اول خشک است ... بدن و ...
... و ... معده و ... دندان و مانع ... عرق
و صاف کننده اخلاط و مفتح سدد و قاطع عفونت و مقوی اعضا و ... او
موافق ... اعصاب و مواد حاره و ... کننده رنگ ... است ...
زیتون ... مقام ... و ... و مانع عرق و حافظ ...
... آن ... مانع سیلان رطوبات ...
... و جمیع ... روغن زیتون را ...
... و ...
... و ...
... و ...

... خشک ... در اول ... از ... و ...
سموم و مانع رسیدن از سم ... و ... جلد و ... و ...
... بدن و ... جهت ... و ...
او با ... جهت ... با آب گرم خوردن و ... کردن جهت سموم ...
و حقنه او با آب خاکستر جهت زحیر و ... و ... او با ...
و ... الدم و ... او جهت ... و ... و ... دواب و ...
... و مانع ... جهت ...
... جهت ... جشم و چون ...
... است و ... و مولد صفرا در ... و ... ضعیف و ...
مزاج و ... و مصلحش ...
... در ... و ... سنا گیاهی است ... باریک ...
... و ...
کرده و ... و ...
... و ... گرم ... در اول خشک ... اخلاط
سوخته و ... و ... آن ...
مفاصل و امراض ... و ... و ...
شربت مطبوخ او ... روغن زیتون ...
... و ... مطبوخ او ... جهت ... و ...
... و ...
آب مطبوخ او ... آن ... و ...
... و ... مفاصل و ...
... و ...
... شربت ... مطبوخ ...
... آن ... است سنبل الطیب

سنگی است که از سواحل دریا خیزد و گویند صمغ درختی است و محمد بن احمد تمیمی ذکر کرده
که در وسط بحر هند جزیره ایست و در آن چشمه ایست گرم آب او مثل عسل غلیظ و در میان
آب دریا میجوشد و چون بر روی آب آمده سرد و منعقد میگردد و مخصوص
هند است و او شبیه بکهربا و از آن سخت تر و سرختر و با اندک تلخی بخلاف
کهربا و سه قسم میباشد زرد و باطن سرخ و براق و یک مایل بکبود در سخت و دیگر
سیاه و سبک و صلب و قسم اول بهترست و خوب او مثل کهربا ربانیده کاه
است و قوتش نا محبت بانست و از ادویه جلیل القدر است و در دوم
گرم و در اول سیم خشک و مجفف رطوبات دماغ و با نزاعصف و قاطع بلغم
و معده و امعا و مدر بول و حیض و حابس نزف الدم جمیع اعضا و نفث الدم
و قاتل کرم معده و امعا و استعمال او موجب استرخای عصب و بواسیر و خفقان
و ربو و ضیق النفس مقوی روح نافعه و استعمال خزمن و سپرز و مداومت او با سکنجبین
جهة رفع زهر مجرب و مانع عرق و حافظ قوت زور کران و مسقط جنین و بخور
او با شکر جهت قطع زکام و دو بواسیر و سینوی او جهة درد دندان و حرکت
آن و قروح لثه و قطور او جهت درد گوش و گرانی سامعه و اکتحال او جهت
بیاض و قرحه و جلای آثار و سلاق مجرب و در نور او جهت التیام جراحات
و جوشانیده او را با روغن بادام بحدیکه بقوام آید جهت شقاق بر عضو است
دانسته اند و با شکر و کبریت و قطران جهت قوبا مجرب و مضر گرده و مصلحش صمغ
عربی و قدر شربتش یک مثقال و بدلش مثل نصف او کهربا و ربع او سادوج است
و روغن او که معروف بدهن الصنوبر است جهة جوها و ربع اثار التیام جراحات
و اورام معده و تواسیر غایره و جرب کهنه بغایت مجربست و طریق آن است که سندروس
سائیده با روغن تخم مرغ کتان با آتش نرم در ظرف مس حل بقوام آورند و باید که اثر
او بکاملا نرسد که مسقط جنین بلکه قاتل حامله است سنباذج بفارسی سنگ
سباده

بفارسی سنباده گویند و مستعمل حکاکان است و نوعی از حجر المس و ثقیل الوزن و
براق و کویا ریگ منجمد متخلخل است و بهترین او ازرق و صلب و ثقیل مایل بسبزی است در دوم
سرد و خشک و سوخته او در قطع نزف الدم و التیام قروح کهنه بغایه موثر آن نیز و ضماد مسحوق
او ورام و حکمس التهاب و با سفیده تخم مرغ جهة بوسکی اتش و با موم جهة بواسیر و سنون او
جهة جلای دندان و حکه و جلای معادن و چون در آب سائیده بر جلای بار و جلای
بسیار بر رونق آورد و مضر عصب و مصلحش زعفران و خوردن او جایز نیست
سنبوسه یونانیه اوربار ورد نامند از اغذیه معروفه و مقوی اعضا و مسمن
اسفنها و مسمن بدن است و مولد سده و ریاح و ثقیل و کثیر الغذا و مصلحش سکنجبین
است و طریق ترتیب او آن است که آرد گندم را با روغن خمیر کرده پهن کنند
و گوشت قیمه کرده را با پیاز و ادویه حاره در آن پیچیده در روغن برشته کنند
و یا در تنور طبخ دهند سورنجان بعجمیت شبیه بسیر میشوند و مایل باشند و ادوات
او مایل بسرخی و اندرون سفید و شیرین طعم و بسیار رطوبت و خشک او با صلابت و نرم
باطن سیاه و باطن سرخ از سمومات و رکنش قریب ببرگ کراث و از آن موسوم
با قتیل تقدیر بتری و گلش زرد و لیلا روی شفید نامند شبیه بزنبق کوچک و سیاه و او را
گلش سرخ میباشد و سفت او کوهها و در سیم گرم و در دوم خشک و قولنج مایل بسبزی
و مسهل اسلام بلغم و قاطع آن خصوصا از مفاصل و منفع سده و جاذب اخلاط
رقیقه از عمق بدن و رافع یرقان و سپرز و با صبر جهة عرق النسا مجرب دانسته اند و با
زنجبیل و فلفل بغایه مسهل و جهت مفاصل بسیار مفید و ضماد او با زعفران و تخم مرغ در تسکین
درد و نقرس و تحلیل اورام و جرب و حمول او جهة رفع کهنه گویند مفید است و بسیار مضر معده
و مضعف گرمها و خوردن نیم درهم او با شیر تازه دفن کنند تا سه روز بسیار موثر است
و سوزش آن بسیار مضر معده و مورث مغص و مضعف جگر است و مصلحش کتیرا و رعفران و
وسیله قدر شربت از سفوف او یک درم و با ادویه نیم درم و بدلش مسحق است توربان او
زنجبیل و فلفل مقدر مثل او سفید و بوئیدن او مسقط سده دماغ و مفلح ریاح و در دوم
بارد است سوس در اصفهان بیخ نامند و ترکان شیرین بیان گویند

دو دانگ سفید و سیاه و معروف است و بیخ او غیر مستعمل است و بیخ شیرین بیان مایل بزردی
آن مستعمل و قوتش تا ده سال باقیست و باید پوست سیاه او را جدا کرده استعمال نمایند
چه تقریح کرده اند که مضر پوست او را دوست دارد و خوردن او در ورم پاچه جهت
جلد و تسکین سرفه و تقویت بصر و بیخ او در اول گرم و مایل بخشکی و منضج اخلاط غلیظه
و مرکبه و مسکن تشنگی و مدر بول و حیض و مسهل رطوبات و تحلیل اعضاء باطنی و مقوی
اعصاب و جلاء ریاح و جهة التیام سعال و ربو و تنقیه سینه و خشونت حلق و التهاب
معده و سوزش و خشونت سینه و حلق امراض دماغی و عطش و تبهای کهنه و بواسیر
و امراض سپرز نافع و نقل کردن با طبیخ او مخرج رطوبات و اگر جزو او را
بقی رفع نشود با استعمال او در رفع نفخ مسکن دردها و خوردن او بقدر یک درهم
با مثل آن شکر و نصف او رازیانه از اول حمل تا اول سرطان نمایند تب نقرس
نگشته موجب جلاء بصر و رفع شقیقه و صداع مزمن و تبهای کهنه میشود و اکتحال او
جلاء بیاض و ضماد برگ تازه او در رفع بدبوئی میان انگشتان پا و زیر بغل
مجرب و ابن ماسویه گوید که چوب او گرم و خشکتر از سایر اجزاء او است و
با قوت قابضه و محلله است و سیاه رنگ را از جلای رنگ از دوده نسته اند و امین
الدوله نیز با او متفق است و محمد بن احمد گوید تخم سوس قوی تر از سایر اجزاء است
و ابو حامد سرابیون معتقد آن و در فعل مباحثی کرده و گویند مخصوص بصره و
نواحی فارس است و از سوس اماکن دیگر تخم بهم نمیرسد و گویند اصل سوس مضر
گرده و سپرز است و مصلح او کتیرا و عناب و نانخواه و گل سرخ و قدر شربتش تا پنج درم
و بدلش نصف او نر مو و مغز او زنجبیل است و رب سوس که آب مطبوخ بیخ نفقشته
او در جمیع اعمال جوشانیده باشند در جمیع افعال بهتر از آن و در رافع مرسل
والذع ادویه است سوسن معرب از
سوسنا و سریانیه است و ترکی والتباند و هر یک از آن سفید و کبود میباشد و بیخ
اقسام او منعقد و با تدویر و طولانی و سفید و خوشبوی شبیه ببوی بنفشه و لعقا
عوام او را بیخ بنفشه نامند و گل سوس سفید و با عطر به خوشبوی و فیروزی از اقسام است

چه آن اسم فارسی زنبق است و اشتباه جماعت از عدم فرق اقسام او است و
ایرسا بیخ قسمی از سوسن کبود بری و جبلی است که گلش بسیار کوچکتر از سوسن کبود بستانی
و بیخش بکبودی و بعضی در او از او برکرده و در حرف الف مذکور شد و قوت اقسام
سوسن مرکب از حرارت محلله و ارضیه لطیفه و قوت ملطفه و قابضه است و مدر حیض
و در جمیع افعال مثل امراض رحم و امثال اینها و رفع حرکت آن و بواسیر و درد جگر
و اورام خنک و سپرز و خنازیر ضعیفتر از ایرسا و ضماد او با سرکه و آرد جو جهة ورم
خار انثیین و در اکثر او و محلل ریاح و مانع حرکت شهوة زنان و در تقویح قریب
زعفران و عصاره او که با جنس سرکه و عسل در ظرف مس بعد انعقاد جوشانیده باشند
جلاء و مجفف بلیغ و جهت جراحات اطراف عضل نافع و روغن او که مثل روغن ایرسا
است در جمیع افعال و خوردن آن جهت توسیع و اجلاء بدن و صفرا و جهت امراض
رحم و درد عصب مجرب و ضماد او سفید و خایه لدیغ او جهت رفع بوی عرق و ضماد
برگ او و خوردن تخم او جهت گزیدن هوام نافع و قدر شربت از جرم او تا دو مثقال
و از مطبوخ و روغن او تا یک مثقال است و دشتی از سوسن سفید و کبود ضعیفتر از ایرسا
و گلش کمتر اینها و ضماد بیخ او با شراب محلل اورام صلب و جهت درد دندان نافع است
و نفخ آور و گویند این اسم عدس الهی است سویق اسم عربی از جمیع ماکولات و معروف
اطبا مراد از آن آرد و آرد او است و شرط دانسته اند که قدر آرد آن جو بات تکویه
باب گرم و یکنوبت باب سرد شسته و آنگاه آرد کنند و سویق جو و گندم جهة تسکین
التهاب و رفع تشنگی و تبهای حار و امراض حاره نافع و سویق جو در تبرید و تجفیف و تلطیف
حرارت و سویق گندم در تبرید در طلب قوت است و مضر شش و معده و سپرز و مولد بلغم و
مصلحش نبات و عسل و در ازمنه و امثال آن در روغن کرده و سویق شعیر با
انار مس جهت تسکین صفرا و معده و حلقه از گرمی و احتراق و رطوبت معده نافع
و با شربت ورد و روغن کرده جهة تسکین عطش و تنقیه امعا و رفع اطلاق و ضماد او با سهال
والطف و مقوی بدن و رفع امعا نافع است و سویق حمص اکحل کرده و پوداوه
گرفته جهة اسهال و حرارت و قلیلان خون و سویق کنار و انار و سیب ترش
و غیرها مقوی معده و مسکن حرارت اند شاه بلوط معرب از شاه بلوط
و در دو نوع میباشد بقدر از بلوط بسیار کوچک و شبیه بفندق و گلش نقش و بقدر از بلوط بزرگتر

وگلش سفید و مدور و قسمی بدطعم تلخ و با اندک تندی و قبض و برگ او بهتر از بار او
و حبوبات و برگ [illegible] و در حرارت معتدل و در دوم خشک و گویند در دوم گرم است
و بیخ او مثل او در دوم سرد دانسته مفتح سده و جگر و مقوی معده و مدر بول و ادرار و مسهل [illegible]
[illegible] صفرا و سودا و [illegible] و صاف کننده خون و جهت اشتها و خفقان و [illegible]
[illegible] و جمیع امراض سوداوی و [illegible] و [illegible] و با سرکه جهت [illegible]
[illegible] تازه او با ترنجبین جهت تنقیه معده و [illegible] و رفع قوبا و یرقان و جرب
و حکه و اکتحال عصاره او جهت [illegible] و با [illegible] جهت منع رویدن موی منتف که
کنده باشند و [illegible] جهت [illegible] و [illegible]
[illegible] جهت جرب و حکه و [illegible] آب منقوع رفع [illegible]
که رنگ باشد و [illegible] نافع و [illegible] تازه او [illegible]
دانسته اند و گلش معتدل [illegible] و در [illegible] محمد بن احمد و جالینوس [illegible]
[illegible] دانسته اند و گویند [illegible] است و مصلحش کاشنی و قدر شربت از [illegible] درهم
تا پنج درهم و از آب او [illegible] تا [illegible] و در مطبوخ تا ده درهم
و بدلش نصف وزن او [illegible] و ثلث [illegible] است و قسمی از گیاه شیبث بهتر است
[illegible] و برگش [illegible] و گلش مایل بسیاهی [illegible]
[illegible] قایل [illegible] و او [illegible] است **شاه سفرم** ریحان
سبز مایل بزردی [illegible] برگ و قسمی هم بزرگ برگ و سبزتر در اول گرم و در دوم
خشک و [illegible] و مفتح سده [illegible] و [illegible] و با [illegible]
[illegible] و [illegible] هوام و جهت خفقان و ضعف معده و [illegible]
و [illegible] او با [illegible] رافع درد سینه و [illegible]
و ضماد [illegible] او با آب [illegible] سموم و [illegible]
جمیع [illegible] و [illegible] اسهال و [illegible]
باشند و ضماد او [illegible] جاذب [illegible] و قدر شربتش تا سه درهم و از عصاره

وجرم

اوتا ده درهم و مضر [illegible] و مصلحش [illegible] و بدلش [illegible]
شادنج معرب [illegible] و [illegible] نامند و [illegible]
خون [illegible] که در رنگ شبیه [illegible] باشد و آن [illegible]
[illegible] و [illegible] مایل بسیاهی [illegible]
[illegible] و سفید و [illegible]
و [illegible] سفید [illegible] و سرخ [illegible]
[illegible] مغناطیس [illegible] سیاه [illegible]
[illegible] و در جمیع [illegible] مثل [illegible] مغسول [illegible]
که [illegible] ثقیل الوزن است و شادنج غیر مغسول در اول گرم و در آخر دوم خشک [illegible]
[illegible] سرد و در دوم خشک و مغسول [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] عصب و [illegible]
[illegible] ظاهر و باطنی و [illegible]
[illegible] و [illegible] مناسب جهت
[illegible] و [illegible] سفیده تخم مرغ [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] و با آب [illegible]
[illegible] و [illegible] و با [illegible]
آن [illegible] و [illegible]
[illegible] و مصلحش [illegible]
[illegible] **شبت** [illegible]
[illegible] معروف و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] در آخر دوم گرم
و [illegible] آن خشک و [illegible] و مفتح [illegible] بول و حیض و شیر

وتخم او در رفع ثقل و [illegible] و مسکن مغص و مفتح سده و [illegible] و با [illegible]
و امراض [illegible] و فواق و ضعف معده و جگر و سپرز [illegible]
و [illegible] و [illegible] امراض [illegible] نافع [illegible] جهت سموم [illegible]
[illegible] و مسکن مغص و [illegible] از [illegible]
[illegible] طعام باشند و جهت فواق [illegible] و [illegible]
خشک و [illegible] امراض [illegible] نافع و خوردن او [illegible]
و [illegible] و [illegible] تجربه [illegible] و [illegible]
و [illegible] و [illegible] امراض [illegible]
جهت امراض [illegible] و [illegible] باشد [illegible]
[illegible] و تخم او [illegible] جهت اصلاح معده و خوردن [illegible]
طعام [illegible] و [illegible] خوردن او و [illegible] آن [illegible]
و [illegible] و [illegible] و مصلحش [illegible] و امثال آن و قدر شربتش [illegible] درهم
و از تخم او تا سه درهم و بدلش [illegible] است و گویند [illegible] اکلیل [illegible]
نافع امراض [illegible] و [illegible] و روغن او [illegible]
[illegible] تا رفع آب [illegible] و با [illegible] و روغن [illegible]
[illegible] و مسخن و محلل جهت [illegible]
[illegible] و [illegible] مؤثر است **شبه** [illegible]
[illegible] و [illegible] و بیونانی [illegible] نامند و آن یکی از معادن و فلزات است
و [illegible] مصنوع [illegible] و [illegible] که [illegible]
[illegible] از [illegible] و [illegible]
[illegible] گرم و خشک و [illegible] مقوی دل و معده و [illegible] خفقان و [illegible]
او جهت رفع [illegible] و [illegible] و جرب و [illegible] و [illegible]
[illegible] و مصلحش عسل و قدر شربتش [illegible]
[illegible] و مؤلف تذکره گوید که چون [illegible]
میکنند و [illegible] است که [illegible] آب را از ظرف [illegible] کرده و در ظرف

دهن بار

دهن با [illegible] ظرف آب [illegible] و [illegible] و آن را [illegible]
کند و معمول هند است **شب** از جمله معادن [illegible]
[illegible] و [illegible] باشد و آن [illegible] و با [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
و [illegible] و [illegible] و آنچه [illegible]
[illegible] و [illegible] و آن [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] و مجموع آن [illegible]
گرم و در سیم خشک و مجفف [illegible] و [illegible] گوشت زیاد [illegible]
[illegible] و رفع [illegible] و [illegible] آب و شرب [illegible]
و شرب [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]
خون حیض و مانع حمل و با [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] جهت [illegible] و [illegible]
و [illegible] و [illegible] و آب از جهت [illegible]
[illegible] و با آب جهت رفع [illegible] و [illegible]
[illegible] جهت رفع [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible]

بشراب مورث جنون و بعضی نیز [illegible]

[illegible]

شقاقل [illegible]

[illegible]

شکر تیغال [illegible]

[illegible]

شلغم [illegible]

[illegible]

شمع [illegible]

[illegible]

شعیر [illegible]

[illegible]

آب سرد [illegible]

[illegible]

شونیز [illegible]

[illegible]

[illegible]

شعیر [illegible]

[illegible]

شقایق [illegible]

[illegible]

کحلی ادرار حیض و با سرکه جهت [illegible]

[illegible]

شواصرا [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

و با آب الشعیر بهترین ادویه و اغذیه صاحبان [illegible]

[illegible]

صابون از ترکیبات [illegible]

[illegible]

صبر [illegible]

[illegible]

و آنچه از جزیره سقطری آورند زرد مایل بسرخی و زود شکن و براق و خوشبو بهترین اقسام است و قسم عربی مایل بزردی و زود خشک او کم است

[illegible]

صدف [illegible]

و گزیده جوارح [illegible]

[illegible]

صعتر [illegible]

[illegible]

[illegible]

صوف

[illegible]

ضان

[illegible]

[illegible]

صمغ

[illegible]

صنوبر

[illegible]

[illegible]

صمغ عربی

[illegible]

ضفدع

[illegible]

[illegible]

صندل

[illegible]

[illegible]

طین ارمنی [illegible]

طین صوفی حمید [illegible]

طین داغستانی [illegible]

بافرفجا [illegible]

[illegible]

طباشیر [illegible]

طباهج [illegible]

محلب [illegible]

[illegible]

مصدوسی [illegible]

عرق القفص [illegible]

عرب [illegible]

۱۰۲

طین قا [illegible]

طلق [illegible]

طین مختوم [illegible]

۱۰۱

[illegible]

عسل عرب [illegible]

عسل [illegible]

[illegible]

عصفر [illegible]

عظم [illegible]

[illegible]

عقیق [illegible]

عقرب [illegible]

[illegible]

علیق [illegible]

علک [illegible]

البطم [illegible]

[illegible]

عنبر [illegible]

[illegible]

بکرو

عنب [illegible]

[illegible]

عنب الثعلب [illegible]

[illegible]

و درد دندان بجهت مؤثر و مجرب و [illegible] طول او جهت نزلات و قطور او جهت امراض

گوش و جنون نافع و گویند مضر شش است و مصلحش قند و بدلش [illegible]

[illegible]

عنکبوت [illegible]

[illegible]

عناب [illegible]

[illegible]

عود [illegible]

[illegible]

و اورا

[illegible]

عین الدیك [illegible]

[illegible]

غافت [illegible]

[illegible]

غار [illegible]

تبه‌ی و ادای قولنجی و [illegible] و بجهت تفتیح سده و ورم بارده و حلق نافع و در [illegible] او با خود مانع [illegible]
عقرب و [illegible] و صحیح [illegible] و قدر شربتش [illegible]
[illegible] آن [illegible]
بجهت [illegible] **غبیرا** بفارسی [illegible] است [illegible]
[illegible] و قابض و تقلیل اغذیه [illegible] معده [illegible]
[illegible] معده و [illegible] و جهت [illegible] و تسکین [illegible]
[illegible] و قدر شربتش [illegible]
[illegible] و [illegible] خشک [illegible]
[illegible] امراض [illegible]
امراض دماغ مثل [illegible] معده [illegible]
[illegible] و قدر شربتش [illegible] معده [illegible] آن [illegible]
ضعیف تر است **فاوانیا** بیخ نباتیست [illegible] ذرعی [illegible] شعبه [illegible] و [illegible]
بیخش [illegible] بقدر شبری [illegible] دو خط صلیبی [illegible] کرده
[illegible] عود الصلیب [illegible] و قسم ماده او [illegible] بیخش [illegible]
جوف او خط صلیبی و [illegible] و گلش [illegible]
[illegible] و دانه آن مانند دانه انار و [illegible] سرخ و [illegible] سیاه
مایل [illegible] و قابض [illegible] و قوتش [illegible]
و در آخر دوم گرم و خشک است و [illegible] نموده‌اند که چون [illegible]
[illegible] آن [illegible]
[illegible] خطوط صلیبی باشد و در خواص [illegible] نوشته‌اند و [illegible]
و [illegible] و صرع و [illegible] معده و [illegible]
نافع [illegible] آن و مطبوخ او [illegible] شراب [illegible]
[illegible] معده [illegible] و جهت صرع و [illegible]
[illegible] معده و [illegible] و قدر شربتش یک مثقال [illegible]

در حقیقت [illegible] بوده و [illegible] خوشبو [illegible] برگ
زیتون و [illegible] شبیه برگ [illegible] و [illegible] سیاه و [illegible]
سرخ مایل بزردی و خوشبو و [illegible] در آخر دوم گرم و خشک [illegible]
[illegible] و جهت [illegible]
[illegible] حار و [illegible] طبیخ او [illegible] دندان و [illegible] آب [illegible]
[illegible] هوام [illegible] آن [illegible]
[illegible] و تریاق جمیع سموم [illegible] و مقوی [illegible]
[illegible] و قولنج و امراض [illegible] و مثانه و [illegible]
[illegible] و [illegible] با روغن گل [illegible]
[illegible] و [illegible] اورام بارده مفید و قدر شربتش [illegible]
[illegible] مثل [illegible] معده و [illegible]
[illegible] جنین و [illegible] آن جهت [illegible]
طبیخ او جهت امراض [illegible]
[illegible] بارده [illegible]
[illegible] آب [illegible] قبل از طلوع آفتاب [illegible]
[illegible]
[illegible] آب [illegible] برگ [illegible] روغن
زیتون [illegible] و تحلیل [illegible]
بارده [illegible] و نزلات [illegible]
[illegible] معده و [illegible]
[illegible]
[illegible] **غالیس**
[illegible]
و در طبرستان [illegible]

[illegible] است و در سایر امراض [illegible] و [illegible] اخلاط [illegible]
و نزف الدم و جهت فالج و [illegible] و صرع و جنون و وسواس [illegible]
او با شراب قابض جهت نزف الدم [illegible] معده [illegible]
اطفال و [illegible] و جهت صرع مفید و [illegible] صلیبی [illegible]
[illegible]
[illegible] و جهت [illegible]
[illegible]
[illegible] **فان** بفارسی [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible] و رافع سم عقرب و
محلل [illegible] و رافع [illegible] بول و [illegible]
[illegible] موی [illegible]
[illegible] آن
[illegible] و رافع [illegible] بول و قدر شربتش [illegible]
[illegible] کتاب [illegible]
[illegible] **فاشرا** لغت [illegible] و بفارسی [illegible]
[illegible]
[illegible] و قدر شربتش [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible] سموم هوام [illegible] آن [illegible]
[illegible] و جهت صرع [illegible]

[illegible] سیاه [illegible]
[illegible] سفید [illegible] گرم
[illegible] و [illegible] ورم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible] و قدر شربتش [illegible]
[illegible] **غاریقون** [illegible]
[illegible] سیاه [illegible] سموم [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible] معده [illegible]
[illegible] نزف الدم [illegible]
[illegible] معده [illegible]
[illegible] و با شراب جهت سموم [illegible]
[illegible] جهت استسقا [illegible]
[illegible]

و نافع ... [illegible]

... [illegible] ...

فتایل الرهبان ... [illegible] ...

فتیله بفارسی ... [illegible] ...

فجل بفارسی ترب نامند ... [illegible] ...

... [illegible] ...

باشد

باشد و آب ... [illegible] ...

... [illegible] ...

که چون ترب ... [illegible] ...

... [illegible] ... **فرفیون** ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **فراسیون** نباتیست ... [illegible] ...

... [illegible] ...

آن وبعضی

آن وبعضی ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **[illegible]** ... [illegible] ...

... [illegible] ...

ببثبات باه و خواب‌ها و در آخر دوم گرم و خشک و برگ او کمتر و قویتر است و مفتح سده [illegible]
و مقوی جگر و دل و معده و سپرز [illegible] غلیظ و دافع [illegible]
[illegible] و خفقان [illegible]
[illegible]
فراخ بفارسی جوجه و بترکی [illegible] نامند و بهترین آن جوجه مرغ و کبوتر و خواص [illegible]
در دجاج و حمام مذکور شد [illegible]
[illegible] فرس بفارسی
اسب و بترکی آت نامند گوشت او در آخر دوم گرم و خشک [illegible]
[illegible]
[illegible] فستق [illegible]
[illegible]

ورفع قلاع [illegible] سفید [illegible]
[illegible]
[illegible] فستق [illegible]
[illegible]
[illegible] فستق [illegible]
[illegible]
[illegible] فصته بفارسی [illegible]
[illegible]

و وبا [illegible] و مسهل [illegible] اورام [illegible]
[illegible]
[illegible] نافع آن است [illegible]
موجب [illegible]
[illegible] فطر نباتی است سفید [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] و سرخ [illegible]
[illegible] نوع سرخ اوست [illegible]
[illegible]
[illegible] و دافع [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] فقع [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] فلز بسکون لام [illegible]
[illegible]

دهر کرم

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] طلا و نقره و قلعی و سرب و آهن [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] فلفل [illegible]
[illegible]
[illegible] و فلفل سفید و سیاه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

فیل حیوانی معروف است و در غیر بلاد هند [illegible] باشد و در صفت [illegible]
و مدت حمل او یک سال میباشد و بهترین اجزای او دندان او است که عاج نامند سرد و
خشک [illegible]
[illegible]

فاقله بفارسی [illegible]
[illegible]

کبابه

[illegible]

فوفل معرب [illegible] هندی [illegible]
[illegible]

فودنج معرب از پودنه فارسی است [illegible]
[illegible]

لته مکه

[illegible]

فودنج نهری [illegible]
[illegible]

فیروزج معرب از پیروزه فارسی است [illegible] کبود صاف است [illegible]
[illegible]

[illegible]

قنبیط بفارسی کلم [illegible]
[illegible]

قثاء [illegible] خیار [illegible]
[illegible]

قند [illegible]
[illegible]

[illegible]

قثاء الحمار [illegible]

[illegible]

[illegible]

قرنفل بفارسی [illegible]

[illegible]

قرة العين [illegible]

[illegible]

قرطم [illegible]

[illegible]

[illegible]

قردمانا [illegible]

[illegible]

[illegible]

قسط [illegible]

[illegible]

و درد سینه و سعال کهنه و [illegible] و معده و جگر و دردهای [illegible] معده و عضلات و مفاصل
و تحلیل ریاح و اخراج سنگ گرده و مثانه [illegible] جهت ریح و با عسل جهت [illegible]
و سرفه کهنه و یرقان و علل سپرز و استسقا و تفتیح [illegible] و مقدار شربتش [illegible]
ورم [illegible] و ضماد [illegible] لطیف و عرق النسا و دردهای بارده و با روغن زیتون
جهت ریح [illegible] و فالج و استرخا و درد گوش و سعوط او جهت درد سر [illegible]
[illegible] و قطران و عسل [illegible]
[illegible] و مصلحش [illegible] و مقدار شربتش [illegible]
[illegible]
[illegible] بواسیر و سودا [illegible]

قصب بفارسی نی [illegible] مجوف [illegible]
مجوف اند و قصب فارسی [illegible] و آنچه مخصوص [illegible]
[illegible]
[illegible] سرد و خشک [illegible] گرم [illegible]
[illegible]
[illegible] و جاذب پیکان و خار [illegible] با سرکه مسکن [illegible]
[illegible]
[illegible] جرب [illegible]
[illegible] و طلای [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

قصب الذریره [illegible] گرم [illegible]
[illegible] زردی [illegible]
[illegible]

[illegible] گرم و خشک و مفتح و مدر بول و عرق و [illegible] دل و جگر و معده و
رافع خفقان و [illegible] درد سینه و جگر و رحم و عسر بول و تقطیر البول و [illegible] ورم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] عدس [illegible]

قطران دو نوع می باشد یکی سیاه و براق و غلیظ و [illegible] و قطران [illegible]
[illegible] و آن قطران [illegible] و نوع اول از درخت [illegible]
[illegible] و طریق عمل آن [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] و بهترین قطران نوع [illegible]
[illegible] با سرکه [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] و شرب او جهت [illegible]
[illegible] و ضعف جگر و دفع سموم و استسقا و کرم معده [illegible]
[illegible] دندان [illegible]
[illegible] گرم [illegible] جرب [illegible]
[illegible] و استسقا [illegible]
[illegible] خناق و ورم [illegible]

که [illegible] و قطور او با سرکه جهت کشتن کرم گوش و با آب [illegible]
[illegible] و مقدار شربتش [illegible]
[illegible]
[illegible] درخت [illegible] **قطن** بفارسی پنبه [illegible] در دوم گرم
و خشک و لطیف [illegible] آن [illegible]
[illegible] و دهن آن رافع خفقان و [illegible]
[illegible]
[illegible] سبب [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] جراحات [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] جمیع اعضای [illegible] معده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] و مقوی [illegible]

قطایف بفارسی [illegible]
آن با عسل [illegible]
[illegible]

قفر الیهود دو قسم است [illegible] بحیره الیهود [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] قفر الیهود [illegible]

[illegible] قفر الیهود سیاه و براق [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] گرم معده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

قمل بفارسی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **قنطوریون رقیق** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

که بضعف رسیده با شکر و امثال آن مزشته مسهل مرة الصفرا و مرة السودا و رفع دود [illegible]
و رافع مضرت سموم و هوام خصوصا عقرب و صرع و قولنج و درد مفاصل و امراض بلغمی [illegible]
و صداع [illegible] و منقی دماغ و عصب و با آب و روغن [illegible] رافع [illegible] و افراط [illegible]
[illegible] و خلوق [illegible] و جهت قروح خبیثه و التیام جراحات [illegible] جهت رفع زخمهای کهنه
و کهنه و با آن [illegible] جهت [illegible] و با آن [illegible] جهت دردهای حاره و شرب عصاره او با
طبیخ [illegible] جهت امراض [illegible] و طلای عصاره او بر کله جهت درد سری که از [illegible]
[illegible] و [illegible] نافع و چون موی سر را بشوید رفع گزنده [illegible] او [illegible]
جهت رفع [illegible] و [illegible] موی مجرب است و [illegible] جهت گزیدن زنبور [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و [illegible] رفع [illegible] و سنگ و با شیر دختران جهت ورم چشم و درد آن و با
[illegible] جهت سطبری پلک مجرب و با آب [illegible] جهت جمیع دردهای کهنه چشم و آثار [illegible]
سفید و چون [illegible] را بر گرد [illegible] با آب [illegible] رفع [illegible] آن
[illegible] جهت [illegible] و قطور او با روغن [illegible] و امثال آن جهت [illegible]
[illegible] مانند آن جهت [illegible] و با روغن نرگس [illegible] جهت ورم [illegible]
[illegible] و آب [illegible] جهت [illegible] و [illegible]
جهت [illegible] و قلاع [illegible] و طلای او با آب جهت [illegible] و [illegible] آن با آب
[illegible] و [illegible] جهت ورم [illegible] و [illegible] متحرک نافع و
[illegible] آب [illegible] القوام [illegible]
[illegible] جنین و [illegible] او [illegible]
[illegible] درهم [illegible]
[illegible] وزن او [illegible]
برگ [illegible] و [illegible] طبیخ او [illegible] روغن [illegible]
[illegible] عقرب [illegible] و رفع [illegible] گزیدن [illegible]
[illegible] روغن [illegible] و رافع [illegible]
[illegible] و ریاح [illegible] و شربت او [illegible] القوام [illegible]
جمیع امراض [illegible] سفید است **قنفذ** بفارسی خارپشت و در [illegible] دارد [illegible]

ارجی

ارجی [illegible] موی او مانند خار [illegible]
و تری و [illegible] او [illegible] مطلق [illegible] آن در دوم گرم و خشک [illegible]
[illegible] و [illegible] رافع جذام و باعث [illegible] آن و جهت استسقا [illegible]
[illegible] و [illegible] مفاصل [illegible] تقطیر البول و [illegible]
[illegible] و [illegible] معده و [illegible]
[illegible] و مصلح آن [illegible] است با سکنجبین [illegible]
[illegible] و التیام [illegible] و شرب [illegible]
[illegible] مجرب [illegible] و جهت [illegible]
[illegible] جهت داء الثعلب [illegible] و جهت استسقا [illegible]
رفع [illegible] و جذام سفید [illegible] جهت اخراج جنین مرده [illegible]
و [illegible] آن رافع [illegible] و قنفذ [illegible]
[illegible] و [illegible] او و [illegible] رفع [illegible]
[illegible] درخت [illegible] هوام [illegible]
قنفذ [illegible] و قنفذ [illegible] معده [illegible]
[illegible] و جهت جرب و قروح [illegible] سفید است **فتوح** اسم [illegible]
از [illegible] درخت [illegible]
[illegible] مایل بسبزی و بعضی مایل بزردی [illegible]
[illegible] درخت [illegible]
[illegible] قنفذ ذکر [illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] معده [illegible]
[illegible] مفرح [illegible]
[illegible] گرم [illegible]
[illegible] **فیصوم** [illegible] است و در برگ

ورقه مانند آن سوای آنکه از ساق برگهایش [illegible] او را ساق [illegible] شاخ و اکثر از
یک ریشه یک ساق بر می آید و در انتهای ساق قبه او چیزی و طول ساق او شبری زیاده و کمتر
[illegible] و [illegible] ریزه [illegible] ساق [illegible]
[illegible] برگ [illegible] بر روی زمین [illegible]
[illegible] و جهت [illegible] قیصوم [illegible]
در سیم گرم و خشک و [illegible] و رافع [illegible]
[illegible] و [illegible] گرم معده [illegible]
[illegible] هوام [illegible] و رافع [illegible] گزیدن عقرب [illegible]
جنین و [illegible] صداع [illegible] داء الثعلب [illegible]
[illegible] روغن [illegible]
[illegible] معده [illegible]
[illegible]
آن و رافع [illegible] **فیقه** [illegible]
[illegible]
[illegible] گرم و خشک [illegible] جنین [illegible] دماغ [illegible]
صرع و استسقا [illegible] سکنجبین و با آب [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و جهت ضعف [illegible]
[illegible] چشم و [illegible] جهت جراحات [illegible] مجرب [illegible] درهم است
کافور صمغ درختیست [illegible] سفید [illegible]
[illegible] کافور [illegible]
[illegible] سفید [illegible]
[illegible] کافور [illegible] درخت [illegible]
[illegible] درخت کافور [illegible]
[illegible]
[illegible]

هوام

هوام [illegible] و آن است که از
جهت [illegible] کافور [illegible]
[illegible] کافور [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible] جهت [illegible] کرم [illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible] سفید [illegible]
[illegible] جهت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] وزن آن [illegible]
[illegible] کافور [illegible]
[illegible] است **کاشم**
اسم فارسی است [illegible]
[illegible] ساق [illegible]
[illegible] برگ [illegible] ساق [illegible]
[illegible] بیخ الکندر [illegible] و خوشبوی [illegible]
[illegible] در سیم گرم و خشک [illegible]
[illegible] معده [illegible] گرم معده [illegible] سموم

بارده و نافع ورم و رافع استسقا و رطوبت معده و دردهای بارده و فرج جنین و اخراج دم
[illegible] نفخ [illegible] و میکند [illegible] ملطف [illegible] و جهت عسر بول و احتباس حیض
و سنگ مثانه و خون منجمد در معده و مثانه و سرفه و ربو و ضیق نفس و تحریک شهوت و [illegible]
[illegible] و جهت فالج و سایر امراض بارده نافع و مضر ریه و مصلح او
کتیرا و مضر مثانه و مصلح آن [illegible] و قدر شربتش [illegible] درهم و بدلش [illegible]
[illegible] است **کاکنج** بفارسی عروسک پس پرده نامند و از انواع [illegible]
است و بستانی و دو نوع [illegible] مانند آن و برگش [illegible] و در قوت مثل او و ثمر [illegible]
آن [illegible] و ثمرش [illegible] سرخی [illegible] و [illegible] سفید [illegible]
[illegible] سفید مایل بسرخی است [illegible] مانند برگ [illegible]
[illegible] و ثمرش [illegible] از [illegible] بستانی و گل او [illegible] سرخ [illegible]
مایل بسرخی و در [illegible] زردی [illegible] و ثمر او [illegible] کاکنج [illegible]
[illegible] و استعمال [illegible] بول و [illegible]
[illegible] مطلق کاکنج بستانی [illegible] سرخ [illegible]
[illegible] در آخر دوم سرد و خشک و مدر بول و رافع امراض گرده و مثانه و [illegible]
[illegible] صفرا [illegible] و مصلح [illegible] و نافع ربو و ضیق النفس و [illegible] گرم معده و [illegible]
[illegible] جهت یرقان مجرب و [illegible] کردن [illegible]
حیض [illegible] مجرب [illegible] و قدر شربت از [illegible]
[illegible] **کبر** نباتی است خاردار [illegible] و برگش [illegible]
[illegible] و گلش سفید و در وسط آن چیزی [illegible] و ثمرش [illegible]
[illegible] و تخم او [illegible] و [illegible]
[illegible] بیخ او و پوست بیخ آن [illegible] در سیم گرم و خشک و مفتح سده جگر
و سپرز و قاطع اخلاط لزجه و مقوی [illegible] و بهترین ادویه سپرز [illegible]
سرکه [illegible] و جهت فالج و امراض
بارده [illegible] و [illegible] سنبل الطیب [illegible]
[illegible] سینه و [illegible] آن [illegible] بعض اعضای [illegible] و ضماد [illegible]
[illegible] و عصب [illegible] و رافع [illegible]
[illegible] با سرکه [illegible] سپرز [illegible]
وصمغ

ومضمضه بطبیخ او با سرکه و خاییدن آن جهت درد دندان نافع [illegible]
[illegible] آن [illegible] اند که چون بیخ [illegible] کوبیده و مثل آن روغن [illegible]
آب بجوشانند تا آب [illegible] و [illegible] ملطف [illegible]
[illegible] کنند [illegible] سفید [illegible] مجرب [illegible]
[illegible] در دوم گرم و خشک و ملطف و مقطع و در جمیع [illegible]
[illegible] در [illegible] و [illegible] گرم و [illegible] او در سیم
[illegible] گرم و خشک [illegible] خاییدن [illegible] طبیخ [illegible]
[illegible] و جالی [illegible] و مفتح سده جگر و سپرز و [illegible]
[illegible] معده است [illegible] در آخر اول گرم و خشک و [illegible]
[illegible] و [illegible] آن [illegible] گرم معده و [illegible]
[illegible] و [illegible] سایر اورام [illegible]
است و در جمیع افعال [illegible] و [illegible] اجزای [illegible] نافع
و مفتح سده است و قدر شربت از آب او [illegible] درهم است که [illegible] سرکه
و شکر [illegible] و از بیخ او [illegible] درهم و در [illegible] مطبوخات [illegible]
مضر [illegible] و مصلحش انیسون و مضر معده و [illegible] و مصلح او [illegible] است **کبیکج**
در اصفهان [illegible] و [illegible] آن [illegible]
[illegible] مایل بسفیدی و با رطوبت لزجه و [illegible]
[illegible] و [illegible] و گلش [illegible] سیاه [illegible]
[illegible] آبهای جاری و [illegible] اول و [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
چهارم [illegible] و اقسام آن در سیم گرم و خشک و [illegible]
و محرق جلد و ضماد تازه او [illegible] موجب [illegible]
[illegible] جهت [illegible] حیوان و انسان و [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] و جهت [illegible]
[illegible] و [illegible] جهت درد دندان و [illegible]
آن و [illegible] اخراج جنین و [illegible] حیض [illegible]

او کشنده و چون مثل او آرد گندم خمیر کرده بر عضوی [illegible]
[illegible] **کبابه** دانه ایست [illegible] و خوشبوی [illegible]
مایل بسیاهی و مغز او سفید و [illegible] و [illegible]
نوع صغیر او است و [illegible] در دوم گرم و خشک و لطیف
و [illegible] ملطف و مفتح [illegible] و [illegible] و [illegible] و بول [illegible]
آن و جهت امراض جگر و سپرز و [illegible] و [illegible] و [illegible] کردن [illegible]
[illegible] و [illegible] و تقویت معده و [illegible] خوشبو کردن دهان [illegible]
[illegible] و ضماد او [illegible] حیوانات [illegible] جهت [illegible]
[illegible] و [illegible] نافع و طلا کردن خاییده او [illegible]
[illegible] مضر مثانه و مصلحش مصطکی و قدر شربتش [illegible] مثقال و بدلش [illegible]
کبریت بفارسی گوگرد نامند و آن [illegible]
[illegible] یکی سرخ [illegible] و کبریت احمر نامند و یکی از آن [illegible]
[illegible] مصطکی [illegible] نامند و یکی سفید [illegible] گوگرد [illegible]
چهارم مایل بسیاهی [illegible] و کبریت اسود [illegible] نامند و [illegible]
[illegible] مایل بسیاهی [illegible] و بهترین آن
احمر است [illegible] سرخی [illegible] گوگرد [illegible]
[illegible] آن و اقسام [illegible] در سیم گرم و خشک و [illegible]
و [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] و ملطف و [illegible]
و [illegible] و مقاوم جمیع سموم و [illegible] جهت [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] رافع یرقان و [illegible] و طلای آن [illegible]
[illegible] و [illegible] موی و [illegible]
جذام و [illegible] و سرکه جهت جذام و [illegible]
[illegible] با سرکه [illegible] و [illegible] جهت [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] با سرکه و [illegible] جهت [illegible]
الفار

ان جهت امراض بارده و صداع و [illegible] و [illegible] گوگرد و صمغ [illegible]
جهت سعفه و قروح سر [illegible] مجرب و [illegible] و [illegible]
جهت [illegible] نافع و [illegible] قاطع عرق و سقوط آن جهت [illegible]
و تعفن [illegible] و [illegible] زکام و نزله و مسقط جنین است [illegible]
و [illegible] و [illegible] نقل [illegible]
[illegible] و [illegible] مثقال و بدلش [illegible]
[illegible] و مضر معده و جهت [illegible] و رفع [illegible] آن [illegible]
[illegible] و [illegible] گوگرد [illegible] آن در [illegible]
مذکور است جهت جمیع دردهای بارده و جرب و [illegible] سعفه و [illegible]
گوگرد [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] و رافع رطوبات
[illegible] محرق اخلاط و [illegible] رافع گوشت فاسد [illegible]
و [illegible] آن است و طریق عرق گرفتن او در دستورات مذکور است **کبد**
[illegible] بفارسی جگر نامند و بهترین آن جگر [illegible] و مرغ [illegible]
[illegible] جگر [illegible] گرم و تر و غلیظ و دیر هضم [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] با سرکه و کباب او با نمک و [illegible]
جهت [illegible] و [illegible] و جگر [illegible]
[illegible] و خواص جگر حیوانات [illegible] است **کباب** [illegible]
[illegible] گوشت [illegible] و [illegible] آن [illegible] گوشت
و بهترین آن گوشتهای لطیف است که [illegible] جمیع [illegible] او
[illegible] و آن مولد خون متین و [illegible] کرده و [illegible]
[illegible] معده [illegible] و مقوی [illegible] هضم و بعد از [illegible]
صلاح [illegible] و [illegible] استعمال [illegible] است

کتان

صداع و مصلحش سکنجبین و خوردن آب بعد از کباب بغایة مضرست
کتان است بفتد [illegible] ساق و برگش باریک و گلش لاجوردی و قبهای او قریب بگوزی
و بر از تخم و پوست او را ما نند حیثه تابیده ما نند لباس ترتیب میدهند سرد و خشک و
لباس او رافع حرارت و باعث تقلیل عرق و جهت جرب و حکه و ورم صلب
نافع و تخم کتان او جهت سده و زکام و اصلاح حال ریه و سوخته او قاطع خون جراحات
و التیام دهنده آن و گل او مفرح و مقوی دل و ریشه او مایل بزردی و دروردن جهت
[illegible] و مخرش [illegible] و بعضی [illegible] سفید و قسمی مایل بسرخی و [illegible] سیاه
در اول گرم و خشک و با رطوبت فضلیه و مدر بول و حیض و شیر و عرق و محلل و جالی و
ملین طبع و جهت [illegible] و [illegible] و مسهل و [illegible] جهت ورم
و محلل جهت ورم [illegible] و با اندک فلفل و مسهل جهت [illegible] باه [illegible]
مجرب دانسته اند و [illegible] جهت نفث الدم و سرفه رطوبی بغایة مفید و
نعوظ او مسهل جهت سرفه بلغمی و [illegible] آن جهت تنقیه سینه و نضج و تحلیل ورم
[illegible] و اعضای باطنی و ضماد او جهت ورم صلب و قروح سر و با [illegible]
مقعد و تفریق [illegible] و با بوره و انجیر جهت کلف و با عرف [illegible] جهت
[illegible] و با بوره [illegible] جهت [illegible] و با آب سرد جهت صداع [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و رفع درد و [illegible] آن و حقنه طبیخ او جهت اخراج فضول و [illegible]
امعا و رحم نافع و [illegible] طبیخ او دستور جهت درد رحم و سوخته او جهت [illegible]
درد و [illegible] آن مفید و مضعف [illegible] و مصلحش سکنجبین [illegible] و مصلحش کثیرا و [illegible]
و مصلح آن [illegible] و قدر شربتش [illegible] درهم [illegible] و بدلش [illegible] است [illegible]
گرم و تر و حقنه او با روغن گل [illegible] جهت [illegible] و [illegible] اعضا و طلای او جهت [illegible]
و تسکین درد و [illegible] و وجع [illegible] او [illegible] جوشانیده او با شیر جهت
رفع [illegible] و [illegible] مؤثر و مضعف معده و با [illegible] و مصلحش سکنجبین است

کُنجد

[illegible] بری و بستانی میباشد [illegible] و تخم [illegible] شال [illegible] مانند [illegible]
شال [illegible] برگ [illegible] است و [illegible] شبیه است [illegible] کتان و ساق [illegible]
مجوف است و برگ [illegible] شبیه برگ [illegible] و [illegible] و ساقش [illegible] و
[illegible] سفید [illegible] بعد از [illegible] سیاه [illegible] و [illegible] در کنار [illegible]

ریک دار میروید و ثمر [illegible] او [illegible] سنبل و برگش از [illegible]
و در [illegible] میباشد و بعضی برگ سنبل [illegible] دانسته اند و خلاف [illegible] در دوم
گرم و خشک و با قوت جالیه و قابضه و [illegible] و خضاب [illegible] برگ [illegible] است
و ضماد او با آب نمک جهت صداع [illegible] و [illegible] و رفع [illegible]
و طلای او جهت زکام و [illegible] و [illegible] آن و آشامیدن او [illegible]
طبیخ او [illegible] جهت [illegible] سگ دیوانه مفید است و [illegible]
[illegible] و [illegible] روغن آن که آب او را [illegible] او روغن [illegible]
[illegible] روغن [illegible] جهت [illegible] و امراض بارده
مجرب و مانع [illegible] و رافع دردهای بارده است و چون [illegible]
طبیخ [illegible] و [illegible] جمع [illegible] نمایند جهت [illegible] مقام [illegible]
و تخم [illegible] و رنگ و [illegible] مانند [illegible] و مایل بسیاهی [illegible]
او و [illegible] است و رافع [illegible] آن است

کثیرا

نبات [illegible]
که بفارسی [illegible] مانند آن سفید مایل بسرخی میباشد در حرارت [illegible]
معتدل و در اول تر است و بعضی در اول سرد و خشک دانسته اند [illegible]
و مغری و با [illegible] ضعیف و [illegible] مواد [illegible] و ملین [illegible] مسکن لذع
و حدت اخلاط [illegible] و قاطع نفث الدم [illegible] و [illegible] او [illegible]
و [illegible] و رافع حدت ادویه [illegible] و مقوی [illegible] آن و با [illegible]
و خشونت سینه و قرحه ریه و گرفتگی آواز و حرقة البول و لذع [illegible] و تقویه [illegible]
درد گرده و مثانه مفید و [illegible] او جهت [illegible] او با مثل آن [illegible]
بادام [illegible] و شکر [illegible] حسن [illegible] و [illegible] خصوصا چون بعد از [illegible]
[illegible] طبیخ [illegible] بنوشند [illegible] و طلای او جهت
کلف و [illegible] و نرم کردن جلد و رفع خشونت آن و [illegible] مجرب و با بوره
و [illegible] جهت جرب و حکه و [illegible] جهت [illegible] و [illegible] جهت [illegible]
[illegible] او جهت [illegible] و امراض چشم و با ادویه مناسبه جهت [illegible]

حاره و بارده [illegible] مؤثر و مضر [illegible] و مصلحش انیسون و قدر شربتش [illegible] درهم نافع [illegible]
و [illegible] صحیح [illegible] و [illegible] و [illegible] کرده است

کرفس

اقسام میباشد [illegible]
جبلی [illegible] اسالیون است و مذکور [illegible] و جبلی غیر [illegible] و [illegible] شبیه [illegible]
و تخمش [illegible] از بستانی و قسم [illegible] کرفس [illegible] و [illegible] و کرفس [illegible]
مانند [illegible] مجوف و در [illegible] نرم و مایل بسرخی و برگش [illegible]
و تخمش قریب [illegible] که [illegible] و سیاه [illegible] و [illegible]
[illegible] اسالیون شبیه [illegible] و تند و تخمش سفید و زرد [illegible] و [illegible]
و در [illegible] کرفس [illegible] برگش [illegible] میباشد و [illegible]
قریب [illegible] است [illegible] و با اندک [illegible] و [illegible]
اندکی [illegible] و مایل بزردی و [illegible] و [illegible] شبیه [illegible] و سیاه
و تند و [illegible] او مانند [illegible] در سنگ [illegible] میروید و در [illegible]
[illegible] اسالیون است و [illegible] و [illegible] نافع و [illegible]
[illegible] مؤثر است و کرفس [illegible] و کرفس [illegible] و [illegible] در میان [illegible]
آن میروید و در [illegible] ضعیف تر از [illegible] است و کرفس [illegible] برگش [illegible]
[illegible] شبیه برگ گشنیز و از [illegible] کرفس [illegible] است و تخمش [illegible]
[illegible] و تیره رنگ و تند و [illegible] و در [illegible] قریب [illegible] است و تخمش
[illegible] و سیاه و [illegible] او است و [illegible] او در اول دوم گرم
و خشک و [illegible] مفتح سده جگر و سپرز و مدر بول و حیض [illegible] گرده و مثانه
و [illegible] و محلل نافع [illegible] و [illegible] باه و [illegible]
و رافع [illegible] ادویه و [illegible] و رافع [illegible] و [illegible]
النفس [illegible] و [illegible] جهت [illegible] و [illegible] از بلغمی [illegible]
و [illegible] و [illegible] سنگ مثانه مفید و [illegible] با آب [illegible]
[illegible] سموم [illegible] نافع و خوردن [illegible] کرفس [illegible] قریب
[illegible] و [illegible] از [illegible] آن [illegible] و رافع [illegible]

موزون [illegible]

موزون [illegible] و [illegible] آن است و ضماد او [illegible] با آرد جو جهت ورم
چشم و طلای [illegible] و [illegible] روغن گل [illegible] جهت جرب و حکه مجرب
دانسته اند و [illegible] جهت [illegible] نافع است و با [illegible]
جهت [illegible] و رفع [illegible] و [illegible] و اگر [illegible] مقوی [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] موافق [illegible] و [illegible]
سده و [illegible] و [illegible] و [illegible] جهت [illegible] باه [illegible] و
[illegible] و [illegible] و باعث [illegible] و [illegible] آن [illegible]
[illegible] و مصلحش انیسون و قدر شربتش [illegible] درهم و [illegible]
او [illegible] آن [illegible] و [illegible] مفتت [illegible]
از [illegible] و جاذب [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] و مصلح آن [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] از آن [illegible] تخم
کرفس [illegible] اسالیون [illegible] است

کرم

[illegible] مفید و رافع [illegible] مجرب است

بفارسی تاک [illegible]
بستانی و بری میباشد و بری [illegible] و سیاه و [illegible]
میباشد و بری [illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] آن [illegible] و [illegible] و تر [illegible] او است و [illegible]
[illegible] مقوی معده و [illegible] و قاطع [illegible] و [illegible]
رافع [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible] صفراوی نافع [illegible]
[illegible] و [illegible] با آب [illegible] و [illegible]
جهت [illegible] و رفع صفرا و [illegible] و [illegible]
و [illegible] نافع و [illegible] و [illegible]
[illegible] نافع [illegible] و مضعف باه است و [illegible] آن [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] سنگ مثانه و رفع [illegible]

مجفف رطوبات رحم و مانع از ازلاق جنین و حمول او در طبیخ او که با سرکه و آب
نمک باشد جهت التقام فم رحم و صلابت آن مفید و ضماد او جهت [illegible] اورام
و رقی و با سماق جهت شری و با نیل و با نمک جهت قروح خبیثه و طلای [illegible]
او جهت بواسیر و قطور آب او با روغن گل و سرکه جهت درد گوش و دودی و
سعوط او با کندر و سرکه جهت نزف الدم و رعاف مفید و چون کندنا را دو بار
بچه نفخ رنده و جرم او را در آب بخیسانند و با اطعمه استعمال کنند رفع نفخ و قلقله
آن میکند و باعث لذت اطعمه میگردد و اقسام کراث از پیاز دیر هضم تر و
نفاخ و مفسد لثه و دندان و مضر قراح حاره و مجفف و محرق خون و مورث تاریکی چشم
و مصلح کشنیز و کاسنی است و تخم او در آخر دوم گرم و خشک و مقوی و دو مثقال او با تخم
مورد قاطع نزف الدم و مفتح سده و بلغمی جگر و محرک شهوت و مقوی گرده و مثانه و
دافع امراض بارده آن و بوداده او [illegible] و با پیه جوف [illegible] قاطع اسهال [illegible]
و زحیر و حلق [illegible] جهت [illegible] دمعی و کلف و آثار و دردهای
درد و بخور او جهت بواسیر و با موم و قطران بخور کردن جهت درد دندان و
اخراج کرم آن موثر و چون کوبیده او را در سرکه بریزند رفع ترشی سرکه میکند
و مضر ریه و مصلحش عسل و در تقویه باه تخم کراث شامی قوی تر است و کراث بری تیز
بسیار است و بسیار تند و مقطع و مفتح و مدر بول و حیض و حمول او جاذب
جنین و عصاره او مورث اسهال و موثر در [illegible] و با شکر که چند روز بخورند
رافع بواسیر است و از اجزاء تریاق فاروق و جهت گزیدن هوام موثر
تخم سایر اقسام و ضماد آن رافع رعشه و ثالیل و مقرح عضلات و قسمی از تری
که در کوهها یافت میشود برگش بسیار باریک می باشد و باحدت و بسیار ملطف
جهت درد معده و دوا و خوشبو کردن موی الاذخر است کرسنه اسم عربی نوعی از
حبوبات است و بفارسی گاودانه و بعربی جلبان البقر گویند و آن دانه ایست مدور
بقدر نخودی و تیره رنگ مایل بسرخی و تلخی و تندی و غیر ماکول است در دوم
گرم

جهت وبا و جرب متقرح و غیر متقرح مفید و دوام مالیدن او با روغن زیتون
سترنده موی است و آب و چوب رزکه در حین سوختن تراوش کند رافع ثالیل و
سترنده موی و خاکستر چوب او و شاره آن با سرکه رافع بواسیر و با روغن گل
سرخ و سرکه جهت ورم سپرز و با پیه کهنه و روغن زیتون و عسل جهت
تمکن عضل و تعقد عصب و با بوره ارمنی جهت بران گوشت زیاد زخمها
و با سرکه جهت گزیدن هوام و سگ دیوانه و ورم عضوی که او گرم کرده و دهن آن
و خوردن نیم درهم او جهت زخم ها مفید است و رفع زهره او است قابض و شکوفه
او بهترین اجزای او و دو مثقال خشک آن حابس نفث و اسهال و مدر بول و قاطع
نفث الدم و مقوی معده و مانع ترش شدن طعام در معده و ضماد او رافع اورام
و التهاب معده و ورم چشم و جرب و قلاع و قروح خبیثه و رافع مواد حاره و
حمول او قاطع حیض است و چون او را در سفال بسوزانند جهت درد چشم و اکحل جهت
درخشش نافخه و ستبری پلک و رفع خون آن مفید است و آب طبیخ او و رفع صرع
و خفقان قدری با شکر مسهل رطوبات و ماء الصفر است و جهت قطع خون
لثه مجرب است و روغن رزکه بشکوفه او را اگر در روغن زیتون کرده بعد از چهل
روز استعمال کنند با قوت قابضه و رادعه و قایم مقام روغن گل سرخ
و حابس عرق و جهت قروح ساعیه و جوشش دهان نافع است کرنب
بفارسی کلم و باصفهان قمریت نامند نبطی و بری و بحری میباشد و تقسیط او
از ابتیاغیت و مذکور شده و قسم معروف او را که اعظم باشد چغندر و سبز
و برگش ستبر و اصناف او شامی و جهاد و موصلی و اندلسی و مجفف او بغایت
سپاه نشد و مجموع او مرکب القوی و در اول گرم و خشک و منقی و [illegible]
کننده و مولد منی و نفخ و مانع صعود بخارات به دماغ و مانع مستی
و باعث سرعت حرکت اطفال و تیم و پخته او مسهل و مضر ابراء آن قابض
و رافع خارش و خارش و سرفه مزمن و عصاره او با ایرسا و نطرون مسهل
و خوردن آن هر روز بقدر یکقاشق رافع درد سپرز و گرفتگی آواز و آب مطبوخ
او منقی بدن و عروق و مسکن درد سر و سرفه کهنه و درد دندان و ورم کان
و جهت و تاریکی چشم که بسبب بخارات و رطوبات باشد نافع و مضر بود او
ای

گرم و در دوم خشک و مدر بول و ملین طبع و منقی سینه و شش با تریاق و عاد
و با تقطیع و مفتح سده و آرد او که بعد از خیسانیدن و مقشر کردن با عسل آورده
باشند مسهل و محرک باه مبرودین و با سرکه رافع عسر البول و جرب کرده و
با روغن گلخو مسکن زحیر و مغص و با عسل دگرداکان مسهل بدن و طبیخ او
با عسل جهت سرفه رطوبی و تنقیه ریه و رحم و مفرح النفس و با سرکه جهت سپرز
و سپرز نافع و ضماد او جالسیخن نطاهر جلد است و جهت جرب و تشنگی
و سعفه و تفاق و با زرفارسی تحلیل صلابات و قروح خبیثه و ساعیه و
و التیام جراحات عمیقه و با زرد او جهت جرح جهت رویانیدن گوشت
بن دندان و با سرکه داشتن جهت گزیدن عقرب و با شراب جهت گزیدن
سگ دیوانه و افعی و گزیدن انسان سگ دیوانه گزیده و با آب افعی و تخم خربزه
جهت برص و با زفت جهت بزرگ کردن عضو [illegible] و در سرخ کردن رخسار
قوی تر از سایر ادویه است و مولد خلط فاسد و زیاده او مقدر خون و مورث
اسهال دموی و مصلحش کتیرا و گل ارمنی و قدر شربتش تا سه درهم است کرد
نالک کبابی است که بعد از نیم پخت کردن مرغ و امثال آن با آتش برشته
کنند و جهت ناقهین و مبرده حار المزاج و تقویه بدن مفید و مضر معده ضعیف
و مصلحش سکنجبین است کرکی بفارسی کلنگ و مرغ کوچک مانند کوشت او در
دوم گرم و خشک و مفتح سده و مقوی بدن و محلل قولنج و دیر هضم و مولد خلط
خلط غلیظ است و مصلح او آن است که یک دو روز بعد از ذبح با سرکه و ادویه
استعمال نمایند و جگر او حابس اسهال و مهره با ریسمان کوبیده که دو درم از
خشک ساییده او با آب نخود مطبوخ جهت درد گرده و مثانه مجرب است
و سرگین او رافع کلف و خون او مسکن نقرس و مغز سر او جهت تشنگی دی
و با بذر البنج و سرگین سوسمار روشنگر جهت بیاض چشم و با آب حلبه جهت

مزاج و بواسیر و مولد سودا و خون غلیظ و مضر محرورین و مصلحش کشنیز او با گوشت فربه
و روغن بادام و سکنجبین و در مبرودین خردل و امثال آن و ضماد او رافع ریختن
موی و با جلبه و سرکه جهت نقرس ارد و مفاصل و زخمهای عمیق و ضماد برگ او
با آرد جو جهت اقسام اورام و آخر شامی و برص و شری و سرطان و با عفص بفارسی
فارسی و با زاج و سرکه جهت برص و سعوط آب او منقی دماغ و حمول آن با بابونه
جهت رفع احتباس حیض و فرزجه شکوفه او قاتل جنین و سوخته او بغایت مجفف
و رافع قلاع و زردی دندان و سعفه و مانع رویانیدن موی و با پیه خوک و امثال
آن جهت خنازیر و جراحات صلبه و سلعات و با سفیدی تخم مرغ جهت سوختگی
آتش مفید است و تخم او در دوم گرم و خشک و منقی و کشنده کرم معده و طلای
آن رافع نمش و کلف و قدر شربتش دو مثقال است و تلخ تری او در شکل شبیه
به نبات و سفید تر از آن و با زعفران و تخم حب القلقل مفید است در سیم
گرم و خشک و بسیار جالی و محلل و مفتح و تخم او بقدر دو درهم رافع سم افعی
و تحمیل حاجات محرک باه است کراث بفارسی گندنا و با صفهان تره
و به بیمی کوار نامند بری و بستانی میباشد و بستانی او را اقطی مینامند و
آن اقسام است و آنچه برگش باریکتر و در تمام سال موجود است کراث البقل
و کراث المائده گویند و آنچه در آخر زمستان و اول بهار میرسد و شبیه
پیاز و قسمی او مانند چه پیاز است کراث شامی نامند و از مطلق آن
مراد کراث البقل است در سیم گرم و خشک و خوردن آن بعد از طعام مانع
ترش شدن طعام و ملین طبع و مدر حیض و ملطف و منقی و دافع قولنج
و مفتح سده جگر و مقوی گرده و قوت باه و منقی قصبه ریه و آشامیدن بقدر
سه مثقال و نیم قاطع خون بواسیر و محرک باه و با عسل جهت جمیع امراض
بارده و رطبه سینه و با ماء العسل جهت سموم نافع و مطبوخ او با جو جهت ربو
و درد سینه مفید و عصاره خشک کرده او مسهل خون و با سرکه پرورده او مفتح
سده جگر و سپرز و دافع قولنج و حمول برگ کوبیده او و تنقیه او با اردو [illegible]

تحلیل اورام و موی سوخته او جهت بواسیر نافع و سقوط زهره او با آب
چغندر سه روز و با آب مرزنجوش بدستور سه روز تا یک هفته رافع لقوه
میکند و مجرب دانسته اند بشرطیکه در آن ایام روغن کردگان [illegible] نگاه
در روشنی نگاه نکنند و اکتحال آن جهت نزول آب و شبکوری و ناخنه و اثر
آبله و طلای آن جهت برص مجرب و مفرح قوی الاثر است و سعوط زهره و دماغ
او هر یک بکیفیت با روغن زنبق رافع نسیان و سفیدی موی سر و ریش است
بشرط تکرار و در تعویذ حافظ صبیان از ترسیدن [illegible] او با سرکه [illegible] جهت ورم
سپرز [illegible] مؤثر است **گوشت** مختلف و در رودهای حیوانات مذکور است و بهترین
از گوسفند و نر جوان است و بعضی اورا سرد و خشک و بعضی گرم و تر دانسته
اند اکثار او دیر هضم و رافع تعفن غذا در معده است و مولد خلط غلیظ و
مورث ملالت و سکته و صرع و تاریکی چشم و مصلح آن بهتر پختن و سرکه
و ادویه حارّه و خوشبو است **کزبره** بفارسی کشنیز [illegible] بستانی بباشد
و بهترین آن تازه تر و مایل بزردی [illegible] که تخم او [illegible] و [illegible] باهم ملاحق [illegible]
در جمیع [illegible] بستانی و [illegible] نزدیک است و برّی و بستانی او [illegible]
[illegible] سردی و خشکی آن در دوم است و حابس [illegible] و مسکن [illegible]
[illegible] و قاطع باه و [illegible] مثقال از آب [illegible]
و [illegible] مثقال آن با شکر [illegible] و مانع بخار و صعود [illegible] بدماغ [illegible]
[illegible] و ورم [illegible] صفرا و التهاب معده و تشنگی و حابس [illegible] و رافع
[illegible] معده و [illegible] حرارت و [illegible]
[illegible] مواد حارّه و رافع اورام [illegible] و سرخ [illegible] جهت [illegible]
و جرب و حکه و [illegible] و با [illegible] جهت [illegible] چشم و [illegible]
[illegible] و [illegible] و با [illegible] و [illegible]
آب او در چشم جهت منع بروز آبله و حصبه و رفع زردی چشم مجرب و
چون سرب را با آب کشنیز بسایند و با روغن گل سرخ طلا کنند جهت
سرطان

سرطان متقرح و غیر متقرح مجرب است و مضمضه با آب او جهت جوشش
دهان و سوزش زبان نافع و قدر شربت از آب او یک اوقیه و از جرم او
تا سه اوقیه و بدلش برگ [illegible] و تخم او کشنیز خشک
[illegible] در دوم سرد و در سیم خشک و مفرح و مقوی دل [illegible]
[illegible] و حابس اسهال [illegible] و رافع خفقان [illegible]
[illegible] و [illegible] و سرد با [illegible] جهت تقویه معده و رفع
[illegible] و [illegible] کرم معده و [illegible] و با [illegible] روغن
[illegible] جهت [illegible] و قاطع خون جراحات و
[illegible] نافع [illegible]
[illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] و سکنجبین [illegible]
[illegible] **کز انگبین** [illegible] است که از درخت
[illegible] ترنجبین [illegible] درخت بید
[illegible] و لطف [illegible]
[illegible] بهترین او سفید و صاف است [illegible] در اول گرم
[illegible] و معتدل و مقوی آلات غذا و [illegible]
[illegible] و [illegible] سینه و [illegible]
انگبین و [illegible] **کشوث** [illegible]
[illegible] و نزلات نافع و قدر [illegible]
ریسمان باریک بی برگ و ساق و مایل بزردی و تیرگی [illegible]
[illegible] و [illegible] و مایل بسفیدی [illegible]
[illegible] و زردی در اول گرم و در دوم خشک و مفتح سده [illegible]
[illegible] و عرق و مقوی معده و جگر و رافع [illegible]
[illegible] و جهت [illegible] و یرقان [illegible]
معده و جگر و سپرز و [illegible] آن [illegible] سکنجبین [illegible] صفرا و [illegible]
[illegible] و [illegible] شربت از آب او [illegible]

۱۲۷

و از ورم او و در مطبوخات پانزده درم و [illegible] کمتر از [illegible]
[illegible] جهت جرب و [illegible] مفید [illegible]
[illegible] و [illegible] سکنجبین [illegible] و مصلح آن [illegible]
[illegible] **کلس** [illegible] اسم [illegible] که
[illegible] و اجزای [illegible] از هم بریزد مثل آهک و پوست
تخم مرغ و صدف و حلزون و امثال آن و در مطلق [illegible] آهک است
که [illegible] و [illegible] نامند و جالینوس اسم کلس را مخصوص پوست تخم مرغ
سوخته و آهک دانسته است نه غیر آن و [illegible] اهم [illegible]
و بهترین کلس البیض آن است که پوست تخم مرغ را [illegible] پردهای [illegible]
[illegible] و [illegible] کرده [illegible] سفید شود و [illegible]
[illegible] سنگ [illegible] و [illegible] آب [illegible] آن
در آخر اول گرم و در آخر دوم خشک و [illegible] قوی [illegible]
و مفرح [illegible] آب [illegible]
[illegible] و موی [illegible]
است و [illegible] و رافع [illegible] و روغن گل سرخ [illegible]
[illegible] و گل سرخ [illegible] رافع [illegible]
[illegible] و قاطع نزف الدم و [illegible] کردن [illegible] تخم مرغ
[illegible] مغسول [illegible]
[illegible] اعضا و حابس اسهال [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و ورم [illegible] روغن زیتون [illegible]
[illegible] منع نزلات و برودت [illegible] مفید است [illegible]
[illegible] خون جراحات [illegible] جرب [illegible]
[illegible] و [illegible] قاطع خون حیض است [illegible]
[illegible] آن [illegible] مثقال آن [illegible]
[illegible] مفید [illegible]
[illegible] و اسهال [illegible]
آن طبخ نمایند کشنده است و [illegible] **کمثری** بفارسی

امرود

امرود گویند بستانی و برّی [illegible] بستانی آن ترش و شیرین [illegible] است و بهترین
اقسام شیرین او امرود [illegible] است و بعضی مخصوص [illegible] و مدوح [illegible]
الرئیس [illegible] موجود است و بهترین امرود [illegible]
و امرود شیرین معتدل مایل بحرارت و در دوم تر و حابس [illegible] و مفرح و مقوی [illegible]
و [illegible] و رافع تشنگی و خفقان و نزلات و سوزش [illegible] طبع [illegible]
[illegible] و معتدل خون و [illegible] جهت [illegible] مفید و مولد [illegible]
[illegible] و مصلح او [illegible] و بهترین اقسام امرود ترش [illegible]
[illegible] در اول سرد و در دوم خشک [illegible] و مقوی جگر و معده و [illegible]
[illegible] خون و [illegible] صفرا و رافع تشنگی و [illegible] اسهال [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] آن [illegible] و مورث قولنج است و [illegible] مثقال تخم امرود [illegible] گرم معده
[illegible] و مقوی [illegible] و مفرح و قاطع نفث الدم و اسهال [illegible]
[illegible] نافع و برگ او جهت اسهال و [illegible] جراحات [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] و خشک [illegible]
[illegible] جراحات و [illegible] آن جهت اسهال [illegible]
آن [illegible] و مورث قولنج و [illegible]
[illegible] طبع و مقوی معده و حار [illegible] **کمون** معرب از [illegible]
[illegible] بستانی میباشد و هر یک را اصناف مختلف است سیاه برّی [illegible]
[illegible] و هر یک را اصناف مختلف است سیاه برّی و بستانی [illegible] کرمانی [illegible]
[illegible] سفید را [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] برّی سیاه [illegible]
از مطلق کمون مراد کرمانی برّی [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] کرمانی برّی [illegible] سفید [illegible]
[illegible]
[illegible] اول سیم گرم و خشک [illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]

۱۲۸

و تریاق سموم هوام و مکلس باه و نفخ و هاضم و محرک آروغ و ملطف غلیظ
و جهت عسر النفس و بحه و ضعف ریه و منع خواهش گل و اشتمال و فواق رطوبی و ورم
[illegible] سپرز و نمود داده و جهت اسهال رطوبی نافع و [illegible] که بر درد آن که [illegible]
از آن [illegible] باشند قوی العقل و مدر رطوبات معده قوی الاثر است و [illegible]
بلغمی و [illegible] نفخ و [illegible] با روغن زیتون قاطع [illegible] طبیخ او [illegible]
دندان و نزلات خصوصا با صعتر و قطور او جهت ورم چشم و جرب و [illegible]
[illegible] جهت [illegible] و طلای او [illegible] و آب [illegible] و جهت [illegible]
جهت [illegible] و سعوط او با سرکه جهت رعاف و ضماد او با روغن زیتون جهت ورم
سپرز و [illegible] جهت [illegible] نافع و مضر [illegible] و مصلحش کثیرا و قدر شربتش [illegible]
و [illegible] سائر اقسام او و عمل [illegible] شامی [illegible] و [illegible] است و [illegible]
حرم او و عرق او [illegible] و [illegible] است و چون آب [illegible]
مولود در [illegible] و [illegible] باقی [illegible] العمر [illegible] نمی کند و [illegible]
دانسته اند و [illegible] او که بفارسی [illegible] سبز گویند [illegible] طبیخ است و [illegible] که
[illegible] جهت [illegible] هوام و [illegible] البول و اخراج [illegible] و [illegible]
[illegible] با آب [illegible] و با سرکه جهت فواق و
گرم معده و ضماد او با روغن زیتون و عسل [illegible] جهت [illegible]
و جهت ورم حار [illegible] **کندر** صمغی مخصوص بلاد شحر و عمان و جبال [illegible]
[illegible] مایل بسرخی [illegible] و [illegible] او را انثی نامند [illegible]
که [illegible] گویند و [illegible] او [illegible]
بلکه [illegible] و [illegible] بکنند [illegible] و [illegible] آرد [illegible]
و کندر را [illegible] است سال [illegible] و [illegible] او [illegible]
او [illegible] و [illegible] و [illegible] در [illegible] معده [illegible] گرم [illegible]
خشک و ملطف و مقوی [illegible] و [illegible] خون [illegible] و [illegible] الدم
و مقوی دل و معده و [illegible] و [illegible] و [illegible] و مقوی روح
روح حیوانی و دماغی و جهت خفقان و صاف کردن آواز و [illegible] جهت [illegible]
[illegible] و [illegible] و اسهال رطوبی و [illegible] و [illegible] جهت [illegible]
زیتون و عسل جهت رفع برودت [illegible] که [illegible] شده باشد و [illegible] جهت

[illegible]

رفع [illegible] گزیده خشم و با [illegible] جهت ثقل زبان و [illegible] جهت
تقویت باه و تولید منی خصوصا با جوز و بسباسه و اکتحال او جهت [illegible]
و قرحه چشم و خون [illegible] و دمعه و سلاق و [illegible] جرب و [illegible] چشم
خصوصا با عسل [illegible] و جهت قروح [illegible] و [illegible] و قرحه [illegible] و ضماد او [illegible]
[illegible] و [illegible] جهت [illegible] و [illegible] که از سردی هوا
[illegible] باشد و با نطرون جهت قروح [illegible] با روغن [illegible] جهت [illegible]
و با روغن [illegible] جهت [illegible] و با عسل جهت [illegible]
و با شراب جهت [illegible] و [illegible] و [illegible] جهت اورام حاره [illegible]
و [illegible] جهت ورم [illegible] جهت رفع [illegible] و [illegible]
[illegible] هوام و [illegible] جهت [illegible] و [illegible] نافع [illegible]
[illegible] مثقال او را [illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] از مجربات دانسته اند و [illegible] خون و [illegible]
جنون و جذام و [illegible] سیاه و مصلحش [illegible] فارسی [illegible]
است و قدر شربتش نیم درهم و [illegible] است وقت [illegible]
و [illegible] او [illegible] و [illegible] معده و دماغ سیلان [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] معده [illegible] و ضماد او [illegible]
و [illegible] گرم معده است [illegible] و [illegible]
[illegible] ضعیف [illegible] و [illegible] جهت [illegible] اسهال [illegible] است و [illegible]
[illegible] آن باشد گرم و خشک [illegible] در چشم [illegible] دماغ سیلان رطوبات چشم و [illegible]
[illegible] و [illegible] آن است **کندس** بیخ [illegible] است [illegible] و [illegible]
سرخی و سفیدی و در [illegible] او [illegible] و [illegible]
و [illegible] مایل بزردی و تندی بوی و در [illegible] و قوتش تا [illegible] سال [illegible]
در آخر سیم گرم و خشک و [illegible] محرق بلغم و مخرج مره [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] بول و حیض و مخرج جنین مرده و [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] عطسه آورنده و [illegible] و طلا کردن او جهت [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] جهت [illegible]

[illegible] او با آب [illegible] جهت امراض دماغی و [illegible] روغن [illegible] جهت [illegible]
و ضعف [illegible] و رفع بیهوشی مصروع و سکوت و بی حسی صاحب فالج و ضماد او با
روغن او [illegible] و روغن زیتون جهت رویانیدن موی [illegible] و [illegible]
[illegible] کردن [illegible] جهت [illegible] و [illegible] و [illegible] جهت ریزانیدن [illegible]
و مثانه و [illegible] نافع و [illegible] جهت امراض [illegible]
[illegible] جهت گرم [illegible] و جهت [illegible] قوی الاثر است و قدر شربتش [illegible]
[illegible] و جهت سپرز و [illegible] و [illegible] آن [illegible] و اولی [illegible]
شرب او [illegible] و [illegible] آن [illegible] و [illegible] و تشنگی مفرط و مضر [illegible]
[illegible] و مصلحش [illegible] جهت [illegible] و [illegible] او [illegible]
[illegible] آن و [illegible] آن [illegible] و [illegible] **کنوکش** [illegible]
[illegible] و [illegible] از [illegible] و [illegible]
[illegible] **کوستیل** [illegible] و [illegible]
[illegible] گیاه [illegible] و [illegible] برگش شبیه برگ [illegible]
و ساق او زیاده [illegible] و [illegible] سیاه و [illegible] و [illegible] سیاه و [illegible]
[illegible] و [illegible] آن [illegible] و [illegible]
آن [illegible] و [illegible] و [illegible]
[illegible] برگ او [illegible] گرم و خشک و [illegible]
[illegible] و [illegible] البول و [illegible] و [illegible] و مفاصل و [illegible]
[illegible] و قدر شربت [illegible] تا ده درهم و [illegible] نیم درهم و [illegible]
[illegible] جنون و [illegible] **کهربا** [illegible] از نوع [illegible] است و [illegible]
[illegible] و بعضی [illegible] صمغ درخت [illegible] است و
[illegible] و [illegible] و [illegible] و بعضی [illegible] است و [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible]
و [illegible] آن [illegible] است و از اقوال [illegible]
[illegible] کهربا [illegible] و [illegible] حرارت [illegible]
آن [illegible] جذب کاه می کند و کهربا محتاج [illegible] زیاد است [illegible]

[illegible]

سرخی غالب است و در کهربا زردی و صلابت و در حین سوختن بوی [illegible] سوخته
از آن ظاهر میگردد و بهترین کهربا آن است که از ساحل [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] در دوم خشک [illegible] و بعضی در اول سرد است و مقوی [illegible]
و دل و مفرح و قاطع نزف الدم جمیع اعضا و حابس نفث الدم و حیض و نزلات و [illegible]
و قی و اسهال دموی و یرقان و خفقان و حرقة البول و [illegible]
[illegible] جهت زحیر نافع و طلای او جهت [illegible] اعضا و [illegible]
و [illegible] جهت ساقط کردن [illegible] جهت [illegible] و [illegible]
از اسقاط و رفع یرقان از مجربات است و [illegible] جهت منع [illegible]
جهت تقویت دل و رفع خوف و طاعون [illegible] و جهت التیام جراحات [illegible]
مفید است و چون [illegible] جهت [illegible] صورت [illegible]
[illegible] آن از [illegible] و مصلحش [illegible] است و [illegible]
[illegible] آن [illegible] و [illegible] آن طین ارمنی و [illegible] وزن آن
[illegible] در [illegible] و در رفع طاعون [illegible] و قدر شربتش نیم درهم مثقال است **لادن**
رطوبتی است که از درخت کوهی [illegible] و [illegible] درخت [illegible] و [illegible]
برگش عریض و [illegible] و [illegible] و [illegible] مایل بسرخی و [illegible] باشد [illegible]
و در جوف آن دانه سیاه باریکی رطوبت غلیظی که از ساق و برگ او جمع کنند [illegible]
و لادن عنبری باشد و [illegible] از آن رطوبت بر موی [illegible] و [illegible] آن [illegible]
[illegible] و [illegible] اول و [illegible] و [illegible] و [illegible]
آمیخته باشد [illegible] است و بعضی [illegible] و [illegible]
[illegible] است [illegible] و بهترین [illegible] و [illegible] سیاه مایل بسرخی [illegible]
در دوم گرم و در اول خشک و لطیف و جاذب و با قوة قابضه و منضج قوی و [illegible]
[illegible] و [illegible] بول و حیض و [illegible] و مخرج جنین و [illegible] و مقوی معده و [illegible]
و [illegible] و با شراب قابض طبع و طلای او جهت [illegible] معده و [illegible]
و التیام زخمهای کهنه و با شراب [illegible] جهت [illegible] و [illegible]

رحم و جهت فتق و حبس حیض و با روغن گل که بر یافوخ اطفال کنند جهت نزلات [illegible]
اطفال و بر معده و جهت تقویه آن و رفع غثیان و سیلان آب دهان و با پیه خوک و پیه
گاو جهت ورم مقعده و [illegible] آن و حقنه او با روغن گل جهت سحج [illegible] و طلای او با
روغن گل [illegible] جهت [illegible] و با روغن [illegible] جهت [illegible] موی و منع ریختن آن
[illegible] جهت [illegible] و چون زن [illegible] بول کردن [illegible]
[illegible] زن قابل حمل [illegible]
[illegible] سنبل رومی و [illegible] روغن [illegible]
یک رطل روغن زیتون و [illegible]
روغن [illegible] جهت [illegible] اعضا و تقویه معده [illegible] و سیاه کردن موی [illegible]
آن [illegible] مفید است **لاجورد** معدنی معروف و بهترین او صاف و [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] در اول گرم و [illegible] در دوم خشک [illegible]
[illegible]
[illegible] مفرح و مقوی دل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] روغن زیتون جهت [illegible]
[illegible] **لبلاب**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سفید [illegible]
[illegible]
[illegible]
ورزد

وزن و [illegible] گرم است [illegible] طبع و [illegible] آب آن [illegible]
[illegible]
سفید [illegible] جهت جراحات [illegible]
[illegible]
[illegible]
جهت تحلیل اورام [illegible]
و با روغن زیتون جهت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **لبن** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
آن شیر او [illegible]

وسخ [illegible] و [illegible] آن [illegible] شیر
تازه [illegible]
استعمال گرم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
لبن البقر شیر گاو است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
مورث

مورث [illegible] مثانه و گرده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **لبن الضأن** شیر گوسفند است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
لبن المعز شیر بز است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **لبن النسا** شیر زنان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **لبن اللقاح** شیر شتر است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

قبل از استعمال شیر او [illegible] آن نخورد **لبن**

الرماك شیر مادیان است جهت [illegible] و دیگر [illegible] شیرها [illegible]

[illegible]

[illegible] **لبا** [illegible] بفارسی [illegible]

[illegible] **لحوم** اقسام گوشت مذکور است [illegible]

[illegible] و در حدیث آمده است که سید طعام [illegible]

[illegible]

آب [illegible] **لسان الحمل** بفارسی [illegible]

[illegible]

لسان

الثور بفارسی [illegible]

[illegible] **لسان العصافیر** بفارسی زبان گنجشک [illegible]

[illegible]

[illegible] **لفاح** اسم عربی است [illegible]

[illegible]

[illegible] **لک** بفارسی [illegible]

[illegible]

لؤلؤ

[illegible]

لیمو

[illegible]

لوز الحلو

[illegible]

ماء

[illegible]

لوز المر

[illegible]

لوبیا

[illegible]

[illegible]

مالی قراطن [illegible]

[illegible]

ماش از حبوبات است [illegible]

[illegible]

ماعز [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

مرزنجوش [illegible]

[illegible]

[illegible]

مر [illegible]

[illegible]

مرداسنج [illegible]

[illegible]

[illegible]

مرقشیثا [illegible]

مرداسنج [illegible]

[illegible]

مسک [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

مشمش [illegible]

مصطکی [illegible]

[illegible]

مقل [illegible]

مغره [illegible]

مقل

بلح

موميائی انسانی

ميعه سائله

ميعه يابسه

موميا

ميفختج

مهليه

ناخواه

نارجيل

[illegible]

نارنج [illegible]

[illegible]

[illegible] نارجيل [illegible]

غاليه [illegible]

نخاع [illegible]

نرجس [illegible]

[illegible]

نسرين [illegible]

نشا [illegible]

نشادر [illegible]

نعنع [illegible]

[illegible]

نفط [illegible]

نمل [illegible]

نمام [illegible]

نوشادر [illegible]

نیلوفر [illegible]

نیل [illegible]

وج [illegible]

[illegible]

ودع [illegible]

ورد احمر بستانی [illegible]

اسقیل [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

است که هرچه حیوانی باشد از حیوان صحیح الجسم جوان در

فصل بهار در حین حیوة بالا تا اصل بعد از ذبح باید گرفت و آنچه معدنی باشد در
اوایل زمستان و باید مغشوش بخاک و غبار کثافات نبوده و در رنگ و جوهر مغشوش
نباشد و از معادن مشهوره بان بلد بهتر است و از نباتات ثمر را بعد از رسیدن و
قبل از سقوط مگر آنچه نارسیده مطلوب باشد چنانکه ضرورت قبل از تمامی نمو و پیش از
آب شدن باید گرفت و برگ را بعد از تمامی نمو و قبل از زرد شدن و تخم را بعد از
استحکام و اعتدال خشکی و گلها و شکوفه‌ها را بعد از شکفتن و قبل از پژمردگی مگر گل
سرخ را که قبل از تمامی شکفتن بهتر است و تخمها را بعد از تمامی نمو و قبل از خشک
شدن و بیخها را بعد از استحکام ثمر تا وقت ریختن برگ ملکه در آخر وقت فصل خریف
و صمغ و عصاره را در اول ریختن شکوفه باید گرفت و مناسب وقت اخذ آخر روز
و قبل از طلوع آفتاب و بعد از غروب نبوده و هوا صاف باشد و حفظ ادویه در
مکان نمناک و جای بسیار گرم و در آفتاب نباید نمود مگر مطلب خشکی او باشد و بعضی
از آفتاب قوتش زایل شود در سایه باید خشک نمود

[illegible]

[illegible]

آذریون

[illegible]

ارنب بحری

[illegible]

اسد

[illegible]

اسفیدباج

[illegible]

[illegible]

افعی

[illegible]

اوبومالی

[illegible]

ایل ماهین

[illegible]

ایّل

[illegible]

[illegible]

بسفایج

[illegible]

[illegible]

باسته

[illegible]

بنج

[illegible]

[illegible]

جراد [illegible] ... در دوم گرم و خشک ... جهت تقطیر البول ... [illegible]

[illegible]

حاشا [illegible]

[illegible]

[illegible]

افتیمون [illegible]

[illegible]

حاشیشا بفارسی [illegible]

[illegible]

حب النیل بفارسی تخم [illegible] گویند [illegible]

[illegible]

[illegible]

حب الخضراء [illegible]

[illegible]

[illegible]

بطم بفارسی و ترکی درخت سقز نامند [illegible]

[illegible]

[illegible] بفارسی [illegible] نامند [illegible]

[illegible]

[illegible]

آبار [illegible]

[illegible] کشنده است

[illegible]

[illegible]

حب الغار [illegible]

[illegible]

۱۶۱

[illegible]

حنا [illegible]

[illegible]

یادزهر حیوانی [illegible]

[illegible]

سلفی [illegible]

۱۶۲

۱۱۷۵۳۱
۲۰۷۱۶۹